

22
Q. D. B. V.

31
MONOTHELE-
TARUM HÆRESIS,

DISSERTATIONE HISTORICO-THEOLOGICA
DESCRIPTA,
quam

Venerandi Collegii Theologici consensu,
IN ALMA LEUCOREA,
Sub PRÆSIDIO

1665
108
ÆGIDII STRAUCHII,
S. S. Theol. D. & Historiarum
Prof. Publ.

Publico Examine ad diem XXVIII. Octobr. 1665.
horis locog. solitis,
exhibet

ALBERTUS GREVENDORF /
Suderovio-Holfatus,

WITTENBERGÆ

Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad, Typ.
Anno cl3 l3c LXXXVI.

M. D. C. C. L. X. V.
MONOTHELLE
TARUM HARLES

DISSERTATIONE HISTORICO- THEOLOGICA
DESCRPTA

Venerandi Collegii Theologici consensu
IN ALMA LITHORREA
CIVITATE

REGIDI STRAUCHII
S. S. Theol. D. & Historiarum

Prof. Publ.

Publico Examine ab anno MDCCLXXV. Octobr. 1007.
bonis laudibus

ALBERTUS GEORGIUS

Scholaris Hofmanni

WITTEMBERG

Typis Christiani Schmidtii Acad. Typ.

Anno dñi MDCCLXXV.

S. I. **Apitalis Christiani nominis**
 hostis Satanas benedicti seminis
 calcaneum, non eò tantum tempore
 conterere conatus est, quò vix nato Ser-
 vatori nostro, per Herodem, insidias stru-
 xit, instigavitq; Judæos postea, ne ac-
 quiescerent priùs, quàm exanimatum in

cruce autorem vite contemplati essent; sed consummata mali-
 tiae incuiti sibi ipsi perpetuò similis, quòd adversus Christum,
 ejusque Ecclesiam susceperat bellum, diutissime continuavit,
 dum Tyrannorum formavit ingenia, atque adeò auctor fuit, ut
 nova martyrii genera excogitarint, *tunicam molestantem*,
 id est, indusium cerà litum, Christianis, tectà & papyrò circum-
 datis, decerentes; (vide Scalig. ad Euseb. p. 181.) vel ferarum ter-
 git eos contegentes, quò canum interirent laniatu. (Sulpitius
 L. II.) vel *Semisfos & Sarmentitios* insentes fingentes,
 id est, ut ad stipitem dimidii assleris revincti, sarmentorum am-
 bitu exurerentur, vel in *Egvuleo* suspendi eos jubentes, &
 cum ferreis pectinibus carnes eorum carminari (vid. *Autor*
vite Blasii martyris ap. Jurcum in notis ad Paulini L. V.) tantamq;
 adeo fidelium edentes stragem, ut rivi pingvedinis humana per
 arenam amphitheatri sulcum fecerint, *Tacitò* referente. Et ne
 immanitas modum habere videretur, non in homines tantum,
 sed loca insuper inanimata, quod in iis Jesu suo officium & dili-
 gentiorem cultum tribuere Christiani assueverunt, levitum est,
 existimante *Adriano*, se Christianam fidem loci injurià perem-
 turum, dum in templo ac loco *Dominicæ Passionis*, *Dæmonum*
 simulacra constituit, & *Paulino* ansum conquerenti dedit; ubi
sacra nati Salvatoris infantia vagierat, illic Veneris lamenta fingen-
siunt,

ium, lacivis luctibus, infamen vitium ululare. Ceterum cum Christianorum constantiam omnem Tyrannorum frustrari expectationem animadverteret Satan; nam (cantente Prudentio in Hymno D. Vincentii:)

Ridebat hæc miles DEI
Manus cruentas increpans:
Quod fixa non profundius
Inirares arius unguis,

Violentia comites astutiam & fraudem esse voluit, infinitas errorum myriades eorum insufurrans auribus, qui nomina sua inter Christianos professi antea fuerant. Hæreticos intelligo, quorum tantò formidolosius adversus orthodoxos bellum censeferi debuit, quantò pertinacius illi Christianos se esse, nostrosq; in fide socios, mentiti sunt. Atque infernalis hæc hydra tam multiplice capite, caudaque fuit conspicua, ut satis eam depingere, in exigua imprimis charta, ἀδύνατον judicemus.

§. 2. Non digrediemur ab instituto nostro longius, sed de *ἡρισμοῦ αἰχμῆς* tantum, seu iis, qui salutarem de Christo doctrinam impugnarunt olim, repetemus quaedam; non dicturi tamen de eorum erroribus, qui vel veram Christi Deitatem, cum *Ebione, Samosateno, Ario, Eunomio, Photino* & hujus furfuris deceptoribus aliis, impugnarunt, vel veram ejus humanitatem, cum *Cerdonianis, Valentinianis, Marcianitis, Appellitis, Manichæis, Apollinaristis* & similibus haud finire crediderunt; sed in usum nostri, de *Monothelitis*, discarsum, ut ἐκ τῶν εἰρηθῶν, id est, radicibus & stirpibus imis exordiamur historiam hanc, eorum tantum facere mentionem placet, quos *ἡριστοὺς καὶ ἑξοχλῶ* vocare consueverunt. Horum igitur alii unitatem personæ Servatoris nostri negarunt, sive quod alia Jesu, alia Christi persona fuerit, cum *Cerinthianis* & *Gnosticis* fingentes, sive in tres personas Jesum Christum, cum *Valentinianis*, dividentes, sive Christos duos cum *Helcesairis* somniantes, sive denique utriq; in Christo naturæ *ἑνωσιν* propriam tribuentes, duasq; adeo in Servatore nostro personas propugnantes. Quæ ultima opinio altissimas in multorum animis radices egit, postquam

quam impietatem hanc *Theodorus Mopsuestenus* Episcopus & *Anastasius* Presbyter excogitarunt primum, *Nestorius* vero Constantinopolitanus Patriarcha vehementissime propugnare annisus est. Ταῦς Φύσεσιν ἑκαστοῦ τοῦ καὶ ὡς ἑστὶν ὁμοῦ. Naturas in Christo dirimens & dilacerans (*Evagrius L. I. Hist. Eccl. c. 2.*) Hujus quæ fuit hæresis, ex anathematicis *Cyrilli*, antidoti loco, veneno huic oppositis, licet cognoscere. Et cum II. III. V. Anathematismi ad cognoscendum Nestorianæ hæreseos fundamentum, imprimis utiles sint, eos allegasse sufficit: Si quis non confitetur DEI Patris Verbum, carni secundum hypostasin unitum, εἶνα τε εἶναί ἡριστόν, καὶ τῆς ἰδέας σαρκός, ἢ ἂν ἂν ὄντων ὁμοῦν ἰσοῦ ὄντος καὶ ἂν ὄντων, Ἔ unum tantum unatum suâ carne esse Christum, eundem nimirum Deum simul & hominem, anathema sit. Si quis in uno Christo post unionem dividit hypostasies, eâ dumtaxat conjunctione easdem inter se necit, τῆ καὶ τὸ ἐκείνου, ἢ γὰρ ἀποθνήσκου, ἢ διωραστῆ, καὶ εἰ δὲ καὶ ἂν ὄντων τῆ καὶ ἔνιστον ὄντων, quæ est secundum dignitatem vel autoritatem, vel potestatem, non & ea potius, quæ est secundum naturalem unionem, anathema sit. Si quis dicere audeat, Θεοῦ ὄντος ἂν ὄντων τὸν ἡριστόν, καὶ εἰ δὲ καὶ ἂν ὄντων Θεοῦ εἶναί καὶ ἀλλήλων, ὡς τῶν εἶναί καὶ Φύσεσιν καὶ ὄντων ὄντων, καὶ ὄντων ὄντων, καὶ κενοῦ ὄντων ὄντων ὄντων ὄντων, καὶ σαρκός, Christum non esse verum Deum, sed hominem tantum Deiferum; utpote unum naturalemq; Filium; quatenus nimirum Verbum caro factum, carni & sanguini perinde ac nos communicavit, anathema sit. &c.

§. 3. Dum igitur hæreticis *Nestorii* conatibus Orthodoxi iverunt obviam, *Cyrillo Alexandrino* Episcopo & confessoribus aliis, in Oecumenico, quod Ephesi habitum est, Concilio, veritatem coelestem strenuè vindicantibus, *Eutyches* etiam monasterii cujusdam novæ Romæ Abbas innotuit, cujus industria usi quondam Orthodoxi fuerant, credentes ei Apologeticas Patrum Concilii Ephesini ad Imperatorem literas. Sed dum *Nestorii* hæresin impugnavit *Eutyches*, in contrariam ipse incautus incidit, ita à *Flaviano*, eò tempore Constantinopolitano Episcopo, in Epistola ad Leonem I. descriptâ: Ante incarnationem duas in Christo fuisse naturas, post incarnationem unam dumtaxat, itemq; corpus Christi nec matri, nec nobis, consubstantiale esse &c. Vel, ut

brevius confessionem Eutychetis *Ευαγρίου* refert L. I. c. 9. Ομο-
 λογῶν ἐκ δύο φύσεων γερῆνός τε τὸν κύριον ἡμῶν πρὸς τῆς ἐνάσκως.
 Μετὰ δὲ τῶν ἑνωσῶν μίαν φύσιν ὁμολογῶ. *Confiteor*, inquit, *Domini*
nostrum, *antequam divinitas cum humanitate conjungeretur*,
ex duabus fuisse naturis; at post harum rerum conjunctionem, unam
solum naturam in eo extitisse affirmo. Perswasus nimirum erat *Euty-*
chetes, eandem esse rationem harum propositionem: *Verbum*
caro factum est, & hujus: *Ut gustavit Architrinchus*
aquam vinum factam. (Leo Epist. X. & L.) Quare cum frustra
 privatim & publice, in Constantinopolitana imprimis Synodo,
 monitus esset *Eutyches*, nec severior Episcoporum in Eutychem
 animadvertio bene cessisset, à *Martiano* Imperatore, qui *Theodosio*
 juniore, Eutychetis defensori, successerat, indicto Chalcedonensi
 Concilio, nova hæresis damnata, & *Flaviani* confessio hæc, com-
 munitibus Patrum suffragiis, confirmata est. Ο κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς χριστός ὁ τῆς Θεοῦ ὁ μονογενής. Ὁσὸς τέλει, καὶ ἀνεκχωρητός
 τέλει, ἐκ ψυχῆς λογικῆς, καὶ σώματος, πρὸς ἀνάσταν μὲν ἐκ
 ματρὸς ἀειπαρθένου ἁγνῆς κατὰ τὴν ἰσότητά, ὅτι τέλει δὲ καὶ ἐν
 ἡτέροις καὶ ἐν ὅσῳ οὐκ ἄλλος δὲ ἡμῶν, καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν
 ἐκ ματρὸς τῆς παρθένου ἁγνῆς κατὰ τὴν ἀνεκχωρητότητα. καὶ γὰρ
 ἐκ δύο φύσεων ὁμολογῶμεν τὸν χριστὸν εἶναι μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν,
 ἐν μίᾳ ὑποστάσει, καὶ ἐν ὑπερώπῳ ἑνα χριστὸν, ἑνα υἱὸν, ἑνα κύριον
 ὁμολογῶμεν. *Dominus noster Jesus Christus, Filius DEI unigenitus,*
Deus perfectus, & homo est, perfectus ex anima rationali & corpore;
ante omnia quidem secula ex Patre sine initio genitus, secundum De-
itatem; in sine autem & in novissimis temporibus, idem ipse, propter
nos & propter nostram salutem, ex Maria Virgine natus, secundum
humanitatem; consubstantialis Patri, secundum Deitatem, & con-
substantialis matri secundum humanitatem. Etenim ex duabus na-
turis consecimus Christum esse post incarnationem, in una subsistentiâ,
in unâ personâ, unum Christum, unum Filium, unum Dominum,
consecimus.

§. 4. Verum enim verò neq; post tot illustres Orthodoxo-
 rum adversus χριστολόγους victorias, quievit Satan, quin potius
 ejus instinctu, paulò post in novum certamen, cum *MONOTHE-*
LELIS, ventum est, cujus historiam prolixius nunc exponemus.
 post.

postquam ea, quæ ante has turbas disputata de Christo sunt, plenioris intelligentiæ causâ, in compendio recensimus, atq; ut à nominibus auspicemur *διὰ τὸν* hanc, **MONOTHELETAS** & **MONENERGITAS** modò, modò **JACOBITAS**, jam **MARONITAS**, eidem sectæ deditos, appellari à quibusdam scriptoribus, animadvertimus. Et **MONOTHELETARUM** atq; **MONENERGITARUM**, quidem titulos à primariis dogmatibus, hæreticis hæc impositos esse, dubium non est. Cum enim *Εὐτυχίου*, de unâ Christi naturâ, doctrinam, in Chalcedonensi Concilio improbatam scirent, & anathema, ejusdem affectis dictum, vererentur, aliâ rem aggressi viâ sunt, ἐν ἑλληνικῇ καὶ μὲν ἐνέγγειται Ἰησοῦς ἅ ἐκείν τὸ ἴδιον οὐκ ἔστι, unam voluntatem, unamq; operationem in Christo asserere ausi, quibus verbis doctrinam eorundem *Phoiti* in Bibliothecâ Cod. XIX. exponit. De **JACOBITARUM** verò cognomine non æquè consentiunt hujus historia scriptores; tum quod illud difficultatem quandam pariat, quisnam *Jacobus* ille fuerit, à quo **JACOBITÆ** nomen suum acceperunt? Tum quod **Jacobitarum** religio, quemadmodum ea à quibusdam autoribus describitur, cum **MONOTHELETARUM** doctrinâ, per omnia conveniat. Prius quod attinet, ita quidem à *Martino Polono*, in *Chronico* ad annum. 628. origo exponitur. *Jacobita*, ait, sunt Christiani, quos *Apostolus Jacobus* ad fidem convertit, sed male de fide sentiunt. Huic *Martini Poloni* annotationi vereor, ut ullus assensum præbeat, cum probrosum nomen **Jacobitarum** esse, in Orientaliorum scriptorum monumentis observemus. Alium igitur ab *Apostolo Jacobum*, hujus sectæ autorem *Elmacinus* nominat, cujus textum, ex Arabico Latinum fecit *Johannes Heinrichus Hottingerus* in *Histor. Orient.* L. II. c. 2. p. 348. *Jacobita*, inquit, dogma *Dioscori* sequuntur, cui in juvenute nomen erat *Jacobi*. Scripsit autem is ad fidei sue socios, in exilio degens, itaq; præcepit, ut in sua, hominis quidem pauperis & exilio multati *Jacobi*, sententiâ permanerent. Sunt tamen, qui dicunt, quod *Doctõr* fuit discipuli cujusdam nomine *Jacobi*, qui expulsus eundem hinc inde ad populos miserit, ut in fide suâ eos confirmaret: A quo proinde illi denominentur. Alij verò tradunt, *Jacobum* fuisse discipulum *Severi*, Patriarchæ *Antiocheni*, qui eandem cum *Dioscoro* habuerit fidem. Patrem autem *Severum* emisisse *Jacobum*.

bum, discipulum suum, ad fidei suae consecratos, ut ad constantiam in
fide Dioscori eos hortaretur. Atq; ab hoc eos obtinuisse nomen. Et
jam sub tempore Lambertus Danaeus de altero hoc Jacobo, haere-
seos propagatore, cognoverat quaedam, unde ad Aurelij Augusti-
ni de haeresibus librum, capite 93. in quo haereses à se additas
commemorat, sequentia annotavit: *Jacobus, qui à Jacobo quo-
dam, homine gente Syro, & ab paupertatem Lanzato denominato,
vocatur. In Syria sub Phoca Imperatore & Bonifacio tertio nati,
circa annum à Christo passo 575. totam Syriam à fide Christi averte-
runt, quae Aegyptum secuta, de Christo mediatore rectè sentire desuit.
Hi eandem prorsus, quam primi Eutybiani sententiam amplectuntur
& defendunt. atq; ita impudè orthodoxos irrisere, ut eos Melchitas
vocarent, quod Imperatorum fidem sequerentur. Hi postea Anastasium,
vel, ut alij volunt, Athanasium Patriarcham habuerunt, qui Antio-
chia Episcopus factus, Henricum Imperatorem illum quidem optimum
sua rabie misere & subdole insecit. Sed ante hos omnes Nicephorus
Callistus de JACOBITARUM origine sollicitus eandem XLIX.
Hist. Eccles. cap. 52. verbis sequentibus exposuerat: *Jacobus in-
fit, à quo nunc quoq; Jacobitarum haeresis denominata celebratur, Sy-
rus genere fuit, obscurus prorsus, & nulla gloria vir, qui etiam Zan-
zalus propter summam tenuitatem est cognominatus. Hic Eutycheus,
& Dioscori, Cnaphetis, praeterea Peeri atq; Severi dogmate recepto,
magnopere id apud Syros propagare studuit. Ecclesia sancte Catho-
lica Dominum nostrum Jesum Christum subsistentiam unam è duabus
naturis consistentem, Deitatis inquam & humanitatis, profitetur, ita
ut utraq; harum post unionem proprietates suas salvas conservet, &
duarum istarum naturarum unio mixtionem & confusionem, mutati-
onemq; & alterationem nullam admittat. Ipse, idem Deus sit & ho-
mo, & voluntates virtutesq; operatrices duas, divinam videlicet simul &
humanam, habeat. Eutyches autem duas quidem & ipse ante unionem
naturas dixit, deinde unitas. Post unionem autem in unam eas natu-
ram abuisse, confusasq; esse, & mixtionem subisse, opinatus est. Aded ut
& divinitas ea, quae humanitatis fuit, passa sit, & contra, Proinde hec
ita opinantes, Monophysitas & Theopascitas divi Patres nostri cogno-
minarunt. Ea ipsa opinione Dioscorus Alexandria Patriarcha, & Pe-
terus Cnaphetus, Severusq; Acephalus, Episcopi Antiocheni, atq; insuper
alii**

alii transversim abducti sunt. Enimvero eò, quem diximus, Jacobo, Monophysitarum opinionem apud Syros predicante, magnum exortum esse dissidium. Nam qui recte opinioni adhaerunt, Melchitæ appellati sunt, quòd Sanctam quartam Synodum & Imperatorem ipsum (Melchiam enim Syri rex est) confectarentur. Qui autem diversum senserunt, multa variaque habuere nomina. Jacobitæ tamen maximè sunt cognominati propterea, quòd ei, quem dixi, Monophysitarum hæresis studioso Jacobo, adhaerent.

S. 5. De cognomine quodam *Monothetarum*, quò sub *Jacobitarum* titulo citare eos Scriptoribus quibusdam placuit, egimus hucusque, iis, qui judicandi facultate præditi sunt, usque dum nostram, de Græcorum erroribus & incunabilis eorundem, sententiam plenissimè exponamus, ut è collectis à nobis variorum Autorum sententiis, certi quid decernant, committentes. Enimvero quidquid tandem de vocis Etymo sit, doctrina certè *Jacobitarum* plura nobis comprehendere, vel aliter saltem explicata hæreseos capita, videtur, quam quæ *MONOTHELETÆ* olim defendere ausi sunt; quippe cum *Patricides*, apud *Hottengerum* in *Archeologia Orientali* pag. 19. *JACOBITARUM* hæresin ita exposuerit: *In Christo docent unam esse Naturam, è duabus mixtam, & unam Substantiam è duabus Substantiis, unamque voluntatem.* Prolixius verò *JACOBITARUM* errores, è *Catechismo* eorundem, qui tunc temporis Romæ, in *Bibliotheca Cardinalis S. Severinae*, tam in *Arabica*, quam in *Latina* Lingvâ conscriptus habebatur, descripsit *Thomas à Jesu*, in *Thesauro Sapientiae divinae* L. VII. c. 15. *Prostentur*, ait, *Christum ante & post adunitionem esse unam naturam unitam & compositam ex Divinitate & Humanitate, & unam personam compositam ex Divinitate & humanitate. Et unam operationem productam ex Divinitate, & apparentem ex corpore.* Item: *Afferunt in Christo unam esse Naturam, & unam Personam, & Verbum humanatum coequale esse Deo Patri Divinitate & humanitate & esse conscriptum corpore & inconscriptum animâ &c.* Quæ omnia si vera essent, uti multis videtur, non tam *MONOTHELETIS* accensendi *JACOBITÆ* forent, quam *Eutychnianis*, cum *Eutychetis* hoc proprium dogma fuerit, unam tantum in Christo Naturam esse. Cæterum ipsimet *JACOBITÆ Eutychnæ* hæreseos damnare solent.

B

Diofco

Dioscorum tantum & Jacobum Syrum, tanquam sanctos homines honorantes, nec asserunt omnino omnes, unam se in Christo naturam agnoscere, quemadmodum id Jacobus de Viriaco Acconen- sis Episcopus & Pontificis Romani in illis locis Legatus quon- dam perspicue testatur, caput 75. Historiæ Hierosolymitanæ, verbis sequentibus concludens: Cum diligentissime à pradi- ctis Jacobinis, inquisivissem, utrum unam tantum in Christo naturam esse se affirmarent, ipsi nescio si timore, vel aliâ ratione ducti negaverunt, Cum autem quererem, quare uno tantum digito se signarent, responde- bant, quod unitate digiti, unam divinam essentiam, tribus autem par- tibus, Trinitatem designabant: In nomine Trinitatis & unitatû signaculo Crucis sese munientes, Græci tamen & Suriani eis obstitiebant quod propter unitatem naturæ, quam in Christo credebant, uno tan- tum digito se signarent. Sed non tantum Eutychianâ naturarum confusio Jacobitis tribui solet, sed Theopaschitarum insuper error: Quod maximum est, scribit Nicephorus Callistus L. XVIII. Hist. Eccl. c. LII. Divinitati ipsius unigeniti perperesonem tribuerunt, ter sancto illi hymno appendicem hanc, qui crucifixus est pro nobis. annexerunt, Tantum igitur abest, quod minus certo constat & in confesso sit, JACO- bitas MONOTHELETIS æquipollere.

§. 6. *Maronitarum* denique cognomentum non minus explicatu difficile est, quam JACOBITARUM, quod & nominis ratio, & MARONITARUM religio magnam partem lateant. MARONIA equidem, teste Hieronymo, viculus olim erat, ab Antiochiâ non longè distans. Meminit ejusdem MARONIA Gabriel Sionita de Ur- bibus & moribus Orientalium cap. 6. Montem Libanum Maronita incolunt, qui à Divo Marone, Abbate, vitæ sanctimoniam pietatq; per- illustri, atque ab ejus discipulis originem trahunt, vel ut quibusdam placet, à Maroniâ terrâ: utrumlibet tamen verum fuit nec ne parum liquet: non descendunt tamen ab ullo Marone hæresiarcbâ, cum nul- lus istius nominis extiterit, neque unquam Maronitæ hæreticos labæ co- inguinati. Caterùm uti non tam à loco, quàm doctore suo, Ma- ronitas appellatos esse, plerique scriptores censent, ita Gabriell Sionita & Brerewoodio, de Marone hoc honorificè sentientibus, contradicere solent; Ita enim Jacobus de Viriaco eundem Ma- ronem hæreticum fuisse, confidenter asserit, quando caput 77.

hillo-

historiae Hierosolymitanae verbis sequentibus suspicatur: *Quidam homines*, inquit, *circa juga Libani in Phœnice Provincia, non longe ab urbe Bibliensi inhabitantes, numero non pauci, arcubus & sagittis in praeliis edocti & expediti Maronitæ nominantur, à quodam Magistro suo Marone heretico, qui unam voluntatem, & unam tantum operationem in Christo asserbat: cujus erroris auctor extitit quidam Antiochenus Episcopus, Macarius, Accuratus & conditionem & ætatem Hæresiarchæ, à quo Maronitæ dicti sunt, Patriarchæ Alexandrinus Patriarcha expressit, dum in Historiâ sacrâ pag. 224. Marum quendam commemorat, eundemque Mauritiū 672. vocasse, nec non docuisse scribit, *duas in Christo naturas esse, unam voluntatem, unum opus, & unam personam.* Eorundem MARONITARUM doctrinam non tantum, sed ad Latinos etiam accessione, *Willermus Tyrensis Archiepiscopus*, in Historiâ sacrâ pag. 224. in partibus transmarinis gestarum, à tempore successorum Mahumeth Lib. XXII. cap. 8. Verbis sequentibus descripsit: *Dum regnum pace gauderet temporali, ratio quedam Syriorum, in Phœnice Provincia, circa juga Libani, juxta urbem Bibliensium habitans, plurimam circa sui statum passa est mutationem. Nam cum per annos penè quingentos cujusdam Maronis hæresiarchæ errorem fuissent secuti, ita ut ab eo dicerentur Maronitæ, & ab Ecclesiâ fidelium sequestrati, scorsim Sacramenta consecrarent sua, divinâ inspiratione ad cor redeuntes, languore deposito, ad Patriarcham Antiochenum Aimericum, qui tertius Latinorum nunc eidem præest Ecclesiâ, accesserunt: & abjurato errore, quo diu periculosè nimis detenti fuerant, ad unitatem Ecclesiæ Catholicæ reversi sunt, fidem Orthodoxam suscipientes, parati Romanæ Ecclesiæ traditiones, cum omni veneratione amplecti & observare. Erat autem hujus populi turba non modica, sed quasi quadraginta millium dicebatur excedere quantitatem, qui per Bibliensem, Botriensem & Tripolitanum Episcopatus, juga Libani & montis devexa, ut prædiximus, inhabitabant: erantq; viri fortes, & in armis strenui, nostris, in majoribus negotiis, quæ cum hostibus habebant frequentissimè, valdè utiles: unde & de eorum conversione ad fidem sinceritatem, maxima no-**

pris accessit heresia. *Maronis* autem error & sequacium ejus, est & fuit, sicut ex Sextâ Synodo legitur, qua contra eos collecta esse dinoscitur, & in quâ damnationis sententiam pertulerunt: quod in Domino nostro Jesu Christo una tantum sit, & fuerit ab initio, & voluntas & operatio. Cui articulo ab Orthodoxorum Ecclesiâ reprobatum, multa alia perniciofa nimis, postquam à cætu fidelium segregati sunt, adjecerunt: super quibus omnibus ducti ponitudo, ad Ecclesiam, ut prædiximus, redierunt Catholicam, una cum Patriarchâ suo & Episcopis nonnullis, qui eos sicut prius in impietate præcesserant, ita ad veritatem redeuntibus, pium ducatum præstiterunt. Accidit insignis illa MARONITARUM mutatio annò Christi 1187. ad quem *Baronius* ejus meminit in Annalibus, *Calvisius* in *Isagoge Chronologicâ*, cum quibus etiam *Christianus Adrichomius*, in theatro terræ Sanctæ, confertur, dum de tribu Nephthalim, ejusdemque locis agens; in monte Libani, ait, ejusque vallibus, nec non adjacenti ei regione, que ab eo Libanica, & aliàs Syria Libanica denominata est, multi & diversæ tùm nationis, tùm religionis habitant populi. Syri nempe, Armeni & Græci; item Christiani, qui se à Gallis originem traxisse gloriantur, Jacobini, Georgiani, Maronita, & Nestoriani. Ex quibus uno tempore octingentos exercitui suo adjunxisse *Herodes* legitur. Ex Maronitis autem annò post Christum natum millesimò centesimò octuagesimò secundò, quadraginta bellicosissimorum virorum millia, abjuratò errore, Orthodoxam Catholicamq; fidem amplexi sunt. Ex quibus omnibus & hujus montis præstantiam, & accolarum frequentiam facile colligere fuerit. Ii igitur, qui adversus tantam testium nubem, MONOTHELETARUM hæresin MARONITIS tribuentium, hos ipsos inter Orthodoxos recensere ausi sunt, non quales olim illi fuerint, sed quales anno 1182. esse inceperint, expressitè nobis videntur. Ut certum adeò judicemus, & compertum satis, MARONITAS olim *Monothelitarum* hæresin omninò propugnasse: Confer *Philippum Nicolai* de Regno Christi lib. I. c. 1. *Thomam* à Jesu de Convers. Gentium pag. 389. seqq. *Jobannem Henricum Hottingerum* in Histor. Ecclæs. c. VII. p. 448. & in *Typographiâ & Archæol. Orient.* pag. 28. *Edvardum Brerewoodum* in *Scrutinio Religionum.* cap. 16. &c.

§. 7. Postquam pauca hæc, *nomenclaturam Monotheletarum concernentia*, præmissimus, de *Origine, & primis hujus hæreseos Autoribus, nec non occasione*, quâ potissimum eadem innotuerit, dicendum nobis est. Et *Origo* quidem non aliunde deducenda venit, quam ab eo, qui Zizania in agro Domini serere jamdudum consuevit *Matth. 13. v. 25. 39.* à quò etiam hæreses cognomen suum habent, quò *doctrina Demoniorum* dicuntur *1. Tim. 4. v. 1.* cum easdem falsi doctores *κατ' ἐβέγγεσαν ἔσχατὰ* per operationem Satanæ defendere soleant *2. Thess. 2. v. 9.* Hujus igitur instinctu, cum Eutychea Naturarum confusio, jamdudum ab Ecclesiâ univèrsâ damnata esset, interpolare pestiferum dogma malè feriat doctores quidam conantur. Et de primo quidem autore diversos diversimodè sentire, denuò animadvertimus. Alii enim in *Sergium* Constantinopolitanum, Heraclii tempore, Episcopum, culpam omnem transferunt, quippe qui à Syris & *Jacobitis* non tantum generis originem traxerit, quod *Nicephorus Callistus* annotat, *Libr. XIX. Hist. Eccles. cap. 44.* sed erroris etiam, quod addunt alii. Inquam rem *Leo Allatus* de Ecclesiâ Orientalis & Occidentalis perpetuâ confessione pag. 451. scribit, *Sergium annò 633. Monotheletarum hæresin promulgasse.* Alii *Sergium* Pattonum quidem *MONOTHELETARUM* & propugnatorem strenuum fuisse concedunt, primùm vero auctorem alium nominant, vel *Theodorum Pharanium Episcopum*, uti *Josias Simlerus*, in *Narrat. Controversi. de una personâ & duabus Naturis Christi cap. 15.* vel *Cyrum Alexandrinum Episcopum*, uti *Daneus*, qui in *Appendice ad Augustinum de hæresibus cap. 93. Monotheleta*, scribit, à dogmate sic vocati, ex iisdem *Apollinaristarum & Eutychianorum* scibus derivantur, & statim post *Armenios in Egypto* nascuntur, ubi emergunt, pullulant, & confirmantur. Eorum Auctor primus *Cyrus Alexandrinus Episcopus*, Patroni autem *Sergius Constantinopolitanus Patriarcha, & Macarius*, sub *Heraclio Imperatore, & Bonifacio quarto & quinto* circa annum à Christo passò 579. innotescunt. Cum enim, propter assiduas de una tantum in Christo physî & naturâ controversas, *Eutychiani se exosos viderent, hunc eundem errorem retinuerunt.*

sunt quidem, sed nomine Voluntariū interpolant & suarum. Sunt iterum alii, qui ascendunt altius & à Mauriti Imperatoris temporibus, quibus Maron Monachus. à quo Maronite dicti, in vivis fuerit, ejusdem hæreseos Originem deducunt, quam sententiam Cl. Hostingero non displicuisse, è cap. VII. Hist. Eccl. ejusdem Sect. s. observare licet. Nec desunt, qui Albasium Jacobitarum Patriarcham, novum de una in Christo voluntate dogma, ut Heraclio Imperatori imponeret, excogitasse scribunt; ita enim Carolus Sigonius Hist. de regno Italiz L. II. sub titulo Fl. Arioaldi Regis VI. adductis pluribus circumstantiis, prima MONOTHELETARUM inq̄nabula recenset; Annu erat à Christo nato sexcentisimus tricesimus, cum ipse annum Imperii vigesimum Hierapoli agens, Albanasium Patriarcham, ut vocabant, Jacobitarum, à quo conventus erat, rogavit, ut Concilium Chalcedonense, de duabus Christi Naturis acciperet, pollicitus, si in officio fuisset, se illum Patriarcham Antiochie creaturum, Albanasius, conditione accepta, dixit, libenter se in ejus auctoritate futurum, ut duas in Christo Naturas assereret. Verum illud astute de Imperatore querere instituit, num ut dua Natura, sic dua item voluntates, atq; actiones inessent. Heraclius quæstionis novitate permotus, ut responsum, cujus ipse incertus erat, eliceret, rem ad Sergium Patriarcham Constantinopolis, & Cyrum Episcopum Phasidis recitavit, & cum constans ab utroq; responsum accepisset, ut unam Naturam, sic unam in Christo voluntatem credere, imprudens eorum opinionem suscepit. Quem Athanasium appellat Sigonius, eum, sub titulo Anastasi, citant alii. Nostrum ut subjungamus de opinionum diversitate hæc judicium, capitale inter autores citatos dissensum esse non putamus; neque enim in propugnandâ hæresi, unus tantum operosus esse solet, sed communicatis consiliis, plures concurrunt, unde quod uni tribuitur, ab eo nec alter, criminis nimirum socius, immunis centeri debet. Ita ergo Jacobita, Maronita, Sergius, Cyrus, Albanasius, denique in communi, sed pessimâ laborarunt causâ, ut omnes se ejusdem criminis reos fecerint, nec appareat facile, quomodo hujus culpa, à culpâ illius, discernenda sit. Immo non ineptè prorsus Dionysius Petavius Tom. IV. dogm. Theolog. L. I. c. 21. observasse nobis videtur, non ad eos tantum, quos vulgò alle-

gare

gare Autores solent, in MONOTHELETARUM origine exprimenda,
respicendum esse; sed nec eos negligendos penitus, qui huic a-
mentiae ex antiquioribus praeluserint; Sunt autem isti, *Manes, A-*
rius, Apollinaris, Eutyches, Severus, Theodosius, cum Monophysita-
rum reliqua secta: & quod incredibile videatur, etiam *Nestorius*.
Nam priores illos; qui aut nullam aliam; veram quidem; ae-
solidè extantem naturam; praeter divinam; Christo tribuebant;
aut humanam non ex toto; sed potiore sui parte mutilam &
intellectu ac ratione carentem; aut hanc in divinam absorptam
fuisse dicebant & in unam coaluisse naturam. Hos, inquam,
omnes unam voluntatem & actionem in Christo constituisse;
non valde mirari subit. De *Nestorio* singulare proferunt, quod
ipsum tamen *Agathonis* Episcopi Romani verba; in Epistola Sy-
nodica; quam ad *Constantinum Pogonatum* misisse eum scribitur;
colligi potest, quippe cum verba sequentia; Nestorio, & Libro
ejus secundo praeter initiationis petita, tribuat: Ἀποχρη-
σταί, ὡς ἴσμεν τὰς φύσεις ἡ κατ' ἑστίαν ἡνωμένη δὲ συννεύουσα, διὸ
καὶ μίαν αὐτῶν τὴν θελήσιν διέτηξάντη, καὶ οὐκ ὁμοίως ὁρίσθησαν
ἀλλ' ἕνα ἰσότητά δεικνύμεναι; inconfusus custodimus naturas, non se-
cundum substantiam, sed voluntatis tantum arbitrio copulatas. propter
quod earum unam voluntatem & operationem & dominationem sta-
nimus, aegritatis aequalitate ostensas. Sed quidquid de antiqui-
oribus illis haereticis sit, a quibus venena erroris sui MONOTHE-
LETAS collegisse non dubitamus; novissimum certe eorundem or-
tū *Johannes Zonaras* satis clarè exposuit, quem etiam *Carolus*
Sigonius, & dudum ante hunc *Paulus Diaconus* L. XIIX. c. 53. ma-
ximam partem secuti sunt: Ejusdem igitur historiam non negli-
gemus, *Heractius* ait, Annalium tom. III. & Edition. Basileens.
Græco-Latīn. p. 69. Anno septimo in regem regressus; a Sena-
tu populoq; Byzantino lætis acclamationibus & cum plausu, splendi-
dissime excipitur. Ceterum, in reditu Jacobitarum Catholicum, quædam
illi Patriarcham nominant, Hierosolymis incusavit, ὅτι τὴν ἐν χαλ-
κηδόνι μὴ ὀρθοῦσιν σύνοδον. καὶ δὲ δύο φύσεις ἐν χριστῷ ἡγαγόμεναι ὁμο-
λογεῖ, ut qui Chalcedonense Concilium improbare, neg. duas Naturas
in Christo, circa confusionem unitas, confiteretur. Quod si fareret, ac
sententiam eandem amplecteretur, se illum Antiochena Ecclesia Patri-
archam

archam designaturum. At ille homo callidus, & doli plenus, & Concilium se approbare simulat, & duas Naturas in Christo unitas se profiteri ait. Περὶ δὲ τῶν ἡλιμιῶτων καὶ τῶν ἐνεργησίων ἐπινοήσετο, εἰ διὰ τῶν λέγων χριστῶν, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ καὶ Μοναδικῷ. Sed de voluntatibus & actionibus percontatur, utrum eas duplices, an verò unas & singulas dici fas sit. Eam questionem Imperator ad Sergium Patriarcham Constantinopolitanum scribit. Qui cum pridem MONOTHELETARUM hæresin probaret: Μίαν Φυσικὴν ἑλληνικὴν καὶ μίαν ἐνεργησίων δὲν δογματίζεον ὄντι χριστῶν, τῷ βασιλεὶ ἀντιπέσειλεν. Unam naturalem voluntatem, & unam actionem in Christo statuendam esse, Imperatori rescribit. Rogato Cyro Pbasiano, eum quoq; idem sentire cum Sergio, intelligit. Quorum autoritate motus Heraclius, & ipse eandem opinionem amplectitur, & turbidam aquam bibit ab illis non pastoribus, sed mercenariis exhibitam. Verùm cum Sanctus Sophronius tum summo sacerdotio fungens Hierosolymis, subjectis sibi sacerdotibus convocatis, per concilium modum demonstrasset: Qui unam in duabus Christi Naturis voluntatem, atq; actionem affirmarent, eos palàm unam quoq; Naturam statuere; eiq; Johannes Papa Romanus assensus esset. Imperator edictum proponit: Neg; singularem, neq; binariam in Christo actionem, esse asserendam. Id edictum non Orthodoxis tantum, sed Severi etiam Sectatoribus, ridiculum visum. Sergio Patriarchæ Constantinopolitano defuncto, Pyrrhus ejusdem opinionis succedit, sententiæ Cyri & Severi & admirator & approbator.

§. 8. Ex his, quæ de Origine & primis hujus hæreseos autoribus in præcedente paragrapho disputavimus, & loci, & temporis circumstantiæ simul innotescunt. In Oriente scilicet hæc malum, & Palestine primùm, post Syria & Egypti, nec non universæ Græciæ Ecclesiis infecit, electis Constantinopoli imprimis, per plures annos, Episcopis, quorum autoritate hæresis mirificè stabilita est, quod & Imperatores eâ essent corrupti. Immò latius postea patuit pessimi erroris contagio, quàm ab initio quis præfagivisset facile, cum ipsam etiam Italiam, Ecclesiamque Romanam gravissimè perturbavit, uti in subsequentibus dicetur. Natalem verò hæreseos diem utut definire exactè nemo nostrum audeat, cum latere diu infelices hujusmodi partus soleant, quando tamen sub MONOTHELETARUM nomine innotuerit error,

error, viresque sumferit nova hæresis, ex Heraclii rebus gestis quodammodo colligi potest. Siquidem de eo conveniunt ferè ejus seculi Scriptores, post bellum Persicum sexenne, quod Heraclius Imperator, cum *Chosroë* Persarum Rege gesit, & in quo vel tribus, uti communiter sentiunt, vel sex, uti apud *Timannum Gesselum*, in *Historiâ Sacrà & Ecclesiasticâ* N. T. pag. 716. legitur, præliis, Persæ à Romanis victi sunt, recuperatâ cruce Dominicâ, annò XIV. quam ablata fuerat, *MONOTHELETARUM* nomen & hæresin innotuisse. Id enim expressis verbis *Zonaram* testari, superius audivimus. At quò annò bellum illud Persicum finitum sit, omnes æquè non consentiunt; Nam *Carolus Sigonius* L. II. de Regno Italiz pag. 37. annum à Christo nato 630. exprimit. *Johannes Cluverus* ad annum Christi 629. necem *Chosrois* in *Historia Universalî* refert; *Ulbo Emmius* ad annum Period. Julian. 5341. i. e. Christi 628. in Canone suo Chronico sequentia adscripsit: *Heraclius bellò liberatus, persuasus ab Orientalibus, in partes concedit Monothetarum, & cum hoc Marcus Zuerius Boxhornius* in *Hist. Univers* p. 408. consentit. *Josephus Scaliger* in *Canon. Hægog.* L. II. p. 135. *Chosrois* interitum & *Sirois* initium cum annò Per. Jul. 5339. què Christi 626. est, connectit, *Petrus Bizarus* autem L. VI. *Histor. Rerum Persicarum*, de temporis circumstantiâ hæc, sequentia annotavit: *Heraclius restituit captivos, paxq; his conditionibus firmata, ut limes Persici & Romani Imperii Tygris esset, atq; Persæ Mesopotamiâ in posarum abstinerent. Duravit hoc ingens bellum annos sex. Tertio verò conflictus dies fastu Romanis adscriptus, dudum in magnâ veneratione habitus est. Fuit autem annus ille, quo tam præclara & insignis victoria parva est, quartus & vicesimus supra sexcentiesimum humana salutis, sextus Heraclii post ejus egressum ab urbe. Ipse verò tandem ceu postliminò Byzantium reversus, ingressus est, sedens in curru sine ornamentis triumphatibus, et eneus Crucem in manibus, ac Filio DEI palam gratias agens pro victoriâ, cujus recordatio ut celebraretur, Feria exaltate Crucis instituta fuerunt. Sed dirimere litem hanc Chronici Alexandrini autoritate possumus, in quo pag. 909. (Editionis *Matthæi Raderi*) sequentia leguntur: *XVII. annò Imperii Heraclii, post Consul. XVI. & XVI. Imperii Heraclii jun. Constantini filii ejus. XV. Majilndicâ. prima, ipsa**

Pentecostes die lecta sunt litera ex suggestu, in sanctissimâ DEI magna Ecclesiâ, missa ex Oriente ab Heraclio sacratissimo Imperatore nostro, que mortem Chosrûe, & inaugurationem Siroe Persarum Regis nunciabant. Quod si igitur Heraclii annò XVIII. Indictione primâ lectæ Imperatoris literæ sunt, in quibus is Constantinopolitanis suis victoriam de Persis intimabat, apparet, circa idem tempus, Heraclium in itinere constitutum, cum JACOBITARUM Patriarchâ & seductore colloquium habuisse, atque ita ab anno Christi 628. MONOTHELETARUM hæresin omninò inclaruissè. Unde Lamberti Danei calculum mirari satis non possumus, qui cap. 93. de hæresibus, annum à Christo passò 579. nominat, quo MONOTHELETÆ, sub Heraclio Imperatore, innotuerint. Sed in temporibus annotandis, non solet Daneus accuratus esse, quod innumeri ejusdem *ἀκρίβειαν* satis abundeque probant.

S. 9. Priusquam hinc abeamus & pergamus ad alia, eorum insimul, quorum in hac hæresi frequentissima mentio fit, tempora, ut accuratius disponamus, necesse nobis videtur, ita enim fiet, ut infelicissima hujus hærescos Chronologiam plenissimè cognoscamus. Ordinandi igitur nobis tum Imperatorum anni sunt, quorum autoritate vel incrementa sumit hoc malum, vel remisit iterum, tum Episcoporum in sedibus primariis, & veteris atque novæ Romæ imprimis, qui de his fidei articulis inter se decertarunt. Imperatores quidem ex Ecclesiasticâ illa lite innotuerunt sequentes, *Heraclius Constantinus III. Martina & Heraclio, Constans & Constantinus IV. seu Pogonatus.* De Heraclio maximam partem jam dictum est; Cæpit nimirum is, occisò pessimò Tyrannò Phocâ, anno Christi 610. Indict. XIV. Mens. Oct. die VII. fer. II. hor. IX. quò tempore Heraclius, à Sergio Patriarcha Constantinopolitano, in templo Magno, ἐκ τῆς Ὀρθῆς βασιλικῆς in Imperatorem inauguratus est, ut circumstantiæ hæc omnes in *Chronico Alexandrino* accuratissimè exprimuntur, quamvis in *Libbonis Emmii Canone Chronico* ad annum Per. Jul. 5323. i. e. Christi 610. adscriptum sit: *Heraclius imperare cepit occisò Phocâ, vergente Martio.* Regnasse item Heraclius dicitur annos 30. & menses VII. & decessisse ad eò, Hydropsè confectum, annò Christi 641. die Maji XI. Successit parenti mortuo Heraclius junior,

junior, Constantinus III. *Heracii & Eudocie* filius, & occisus iterum est, post quadrimestre imperium, eodem anno Christi in Septembri, astu & veneno *Martine*, quam novercam habebat, unâ cum filio suo *Heracleone*, imperii æmulam. Pater enim *Heracius*, post mortem *Eudocie*, fratris sui filiam *Martinam* duxerat, latâ lege, ut idem omnibus subditis liceret. Tyrannidem porrò *Martina* cum *Heracleone* exercuit per menses sex; Senatus enim populusque Constantinopolitanus *Martine* flagitia detestatus, *Martinam* & *Heracleonem* captos, hunc nasò, illam linguâ truncarunt, & in exilium egere, id quod accidisse scribunt anno Christi 642. Mense Martio. Atque hunc ipsum *Heracleonem* cum Matre sua *Martina*, defunctò *Heracii* Augustò, regni iura suscepisse, & rexisse imperium duobus annis. *Paulus Warnfriedus*, Longobardi filius L. IV. de Gestis Longobard. c. 51. autor est, nullam Constantini III. ante *Martinam* rationem habens, atque Tyrannico *Martine* regimini plures tribuens annos, quam ullus Græcorum annotaverat. Sed quicquid horum sit, Tyrannis certè successit *Constans*, *Constantini* filius, & *Heracii* Imperatoris nepos, qui anno Imperii septimò & vigesimò, uti *Zonaras* Annalium tom. II. annotavit, Syraculis, inter lavandum, per insidias est occisus, capiti simulâ graviter impactâ, quâ calida aqua perfundi solebat. Hunc de mum, interfectò *Misizio* Tyrannò, excepit *Constantinus IV.* cognomentò *Pogonatus*, Constantis filius, Constantini Nepos, *Heracii* Pronepos, quem per annos septendecim imperasse, & *Zonara* & aliorum Annalibus liquet.

§. 10. Atque hâc ratione annos Caesarum, sub quorum imperio res à *MONOTHELETIS* gestæ imprimis sunt, ordinavimus. Episcopos quod attinet, & eos primùm, qui Romæ confederunt, non acquæ certa eorundem tempora esse, ex *Onuphrii*, *Baronii*, *Platine*, *Martini Poloni*, & aliorum frequentissimò consiliò, observamus. Nobis è *Baronio* pariter & *Onuphrio* eorundem Pontificum *ἡγεμόνων* subungere nunc placet. Capit igitur

Annò Christi, secundum

Baronium *Onuphr.*

626,

623. *HONORIUS*, Petronii Viri Consularis filius.

62

638.

638.	637.	SEVERINUS, Labieni filius.
639.	639.	JOHANNES IV. Vesantii Scholastici filius.
641.	640.	THEODORUS, Theodoro Episcopi filius.
649.	647.	MARTINUS E. britii filius.
654.	654.	EUGENIUS, Rufiniani filius.
659.	657.	VITALIANUS, Anastasii filius.
669.	672.	ADEODATUS, Joviani filius.
676.	676.	DOMINIO aliàs DOMINUS, Mauritiï filius.
678.	679.	AGATHO, Pantronii filius.
683.	628.	LEO II. Pauli filius.

Restat ut tempora quoq; *Constantinopolitanorum Episcoporum*; quorum nomina in MONOTHELETARUM Historia occurrunt, in ordinem redigamus; Quâ in re iterum miram difficultatem animadvertimus, quod Scriptores antiqui non consentiant murâ, recentiores verò nec tantæ autoritatis sint, ut literâ hanc possent dicere, nec tantam in conciliandis Veterum scriptis adhibuerint diligentiam, quantam accurata *ἔρευνα* requirit. *Sergium* equidem quod primum concernit, ut is malitiam suâ celeberrimus evasit, ita & ejus tempora constituere minus difficile, cum in Chronico Alexandrino, perspicui Characteres in notis ejusdem annotati legantur; Ita enim habent verba:

IND XIII. Ph. VII. post Consul. Phoca A. VI.

Hoc anno mense Dystrô, qui Romanis est Martius, die XX. qui incidit in fer. sextam, moritur Thomas Patriarcha Constantinopolitanus. & XXII. ejusdem mensis die Dominica terra mandatur. Octavo Artemisi seu Aprilis Indict. XIII. το πρώτου σαββάτου, Sabbatho magnò Constantinopoli Patriarcha creatus est *Sergius*, magis templi Diaconus Constantinopoli.

Æquibus verbis apparet, eodem annò, Christi nempe DCX. & *Heraculum* Imperatorem factum esse, & *Sergium* Patriarcham Constantinopolitanum, etsi *Baronius* ad annum Christi 608. & *Thomas* mortem & *Sergii* inaugurationem retulerit, prochronismem
bien-

biennii committens. Uti verò de initio *Sergii* satis clarè consta-
 re puto, ita de fine id affirmare non possum, cum *Chronicon A-*
lexandrinum in XVIII. *Heraclii* anno desinat. *Nicephorus* qui-
 dem o^{mo} tantummodò annos *Sergio* tribuit, sed vitiosè numeros
 illos hodie legi auctore, cum constet, nequissimum hominem Ec-
 clesiàs diutius perturbasse; Imò ex ipsius *Nicephori* de *Pyrrho* te-
 stimonio apparet, eundem *Sergium* ad annum usque Christi 639.
 vixisse, ad quem etiam mortem ejus *Baronius*, & *Calvisius* refe-
 runt. *Sergio* successit *Pyrrhus*, qui ut conscius veneficii, *Constan-*
tino III. illati, accusatus, vel sponte se Episcopatu abdicavit,
 (uti *Calvisius* annotat) vel potius τῆς Εὐκλεισίας ἐκβέβηκεν, καὶ
 ἀεὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ex Ecclesià ejectus & exulare iustus est, (uti
Zonare de Imperio *Constantini*, filii *Heraclii*, *Annal.* Tom. III.
 verba habent,) id quod circa annum Christi 642. accidisse oportet,
 cum *Pyrrho* anni 2. menses 9. à *Nicephoro* tribuantur. Por-
 rò quò tempore *Constanti* *Heraclii* Nepòs, in regnum, eòdem a^g
 τῶν Ἀρχιεπιστοπῶν Ἰεροῦ Παύλου ἐν τῇ καθέδρῃ, *Paulus* in Ponti-
 ficium solum collocatus, cui anno XII. *Constantis* mortuo, ἐ-
 στήλαται πάλιν ὁ πῦρ ἐπὶ τοῖς αἰῶσι μιανόμενος, & ἀπὸ Κωνσταντινῆ-
 πόλεως. *Pyrrhus* in sedem urbis pastoralem revocatur. ἔπειτα
 τὸ δέυτερον μῆνας τεσσαρεσὶν τοῦ Ἰεροῦ τῆς Κωνσταντινῆ πόλεως κα-
 τὰ τὴν πόλιν, τεθνήκει. Is igitur denuò sede *Constantinopolitana* per
 se menses quatuor positus, moritur, uti hæc omnia & totidem
 verbis *Zonaras* annotavit. Et quamvis *Baronius* mortem *Pauli*
 ad annum Christi 651. annotarit, *Zonare* tamen numerorum ratio-
 nes ad annum Christi 653. nos deducunt, quem *Constantis* XII.
 fuisse, ipsemet Cardinalis agnovit. Sed pergimus in *Zonara*. *Pyrrho*,
 inquit, succedit *Petrus* οὐδέ τις καὶ ἐπὶ τοῖς αἰῶσι, & ipse à prioribus non dissentiens, quò post annos XII. mortuò,
 ἐπέστη τῶν Ὁρθόδοξων ὁμοίως, τῆς ἐκκλησίας ἐξ ἑδῆς δόξας, *Tho-*
mas vera sententiæ defensor *Orthodoxis* præfuit, qui post annos
 duos & menses septem mortuus, *Johannem* habuit Successorem,
 E quibus *Zonare* verbis clarum & perspicuum esse iudico, cessasse
 MONOTHELETARUM, in sedè *Constantinopolitana*, successorem, cir-
 ca annum Christi 665. quò nimirum *Thomas* electus est, ut mirari
 satis nequeam, diligentissimum aliàs *Calvisium* nostrum, dum tem-

pora hæc ordinate conatus est, nec cum veritate, nec secum ipsò convenisse, multis contradictionibus se implicans; Quod ipsum tamen non eò accipi sensù velim, quod honori tanti viri detrabere quicquam nobis animus sit, sed ut moneantur tantum alii, ne sine iudicio ea, qua incauto exciderunt, sua faciant. Oportet enim mihi pacificum esse, qui sequentia conciliare poterit: Ad annum Christi 657. annotat: *Paulus Episcopus Constantinopolitanus moritur, cum annis 12. præfuisset, revocatur ad sedem suam Pyrrhus, sed qui sedet tantum menses quinq; & moritur, cui surrogatus est Petrus, qui sedet annis quatuor.* Niceph. (At Nicephorus non quatuor, sed duodecim annos Petro tribuit.) Iterum Calvisius ad annum Christi 656. *Petrus Episcopus Constantinopolitanus, cum biennium sedisset & menses tres.* (At paulo ante quatuor annos ei tribuerat.) *moritur.* Succedit ipsi THOMAS, qui rectè de Volumaribus in Christo sentire visus est: *Sedit hic annos duos.* Subjungit denique ad annum Christi sequentem 657. *Maximus Abbas cum discipulis evocatur Constantinopolin, ad examen, cum ad eò Imperatoris Typo reclamaret, qui cum sacris eruditè ad objecta Monothetarum responderet, & in verà confessione persisteret, flagellatur & in deterrimo carcere habetur, inde lingua & dextrâ manû truncatur & iterum in exilium pellitur.* (At quò tempore hæc cum Maximo acciderunt, non Orthodoxus, sed hæreticus Episcopus Constantinopoli sedebat, cum Theodosius, ab Imperatore & Patriarchâ Constantinopolitano, ad seducendum missus dicatur, in Actis cum Maximo, à Petro Morino in Latinam linguam translatis.) Una adhuc superest ratio excusandi Calvisium, quippe quem *Cesar Baronius* dubio procul decepit; Nam & huic solenne est, Scriptorum veterum depravationibus & contradictionibus perpetuis, in MONOTHELETARUM Historiâ, fatigare Lectorem, quod sequentia ejus verba, ad annum Christi 656. & cum propriis Baronii rationibus, & cum Zonara Anagalibus, manifestè pugnantia, evincunt: *Hòc anno, scribit, Petrus Patriarcha Constantinopolitanus hæreticus, ubi sedisset annos duos & menses tres, moritur, atq; in ejus locum subrogatus est Thomas, qui in Conciliò Oecumenicò Constantinopolitano asseritur fuisse Catholicus.* Ceterum de annis, quibus sederit Petrus, textus Nicephori corrigendus est; dum habet *sedis* annis duodecim, cum duobus duntaxat ei Ecclesia præfuisse

lega-

legatur. Ineptissima certe & aversiva hæc esse, animadvertet quisvis, qui *Zonaram* consulerit, nec non ipsius *Baronii Annalium* habuerit rationem.

§. II. Non detinebimur in limine amplius, sed arcem caussæ propius aggrediemur, explicaturi summa MONOTHELETARUM hæreseos capita; quibus id præmittere nos oportet, quod toties conquisiti Orthodoxi defensores sunt, in eadem sententiâ MONOTHELETAS diu non permansisse, sed mutasse potius non Phrases tantum, sed ipsissimam etiam doctrinam. Eodem enim inconstantiam, ad Constantinum Augustum, *Martinus Papa* è Synodi Romanæ decreto testatus est: *Non solum*, inquit, apud *Binium Tom. II. Concil. part. II. p. 399.* prima ac potissima fides ab adversariis labefactatur, sed ea etiam, quam excogitarunt, statim ab illis evacuatur, oppositâ novâ pessima hæreseos pravitate; ut de cætero ne illi quidem intelligant, quid ab illis credatur, aut existimetur, propter obstinatam opinionum proprietarum everfionem. Nec ineptè adeo à *Cesare Baronio* ad annum 645. num. 4. hæresis hæc describitur, quod sit, quæ flexuosis anfractibus gradens, sinuosis recessibus latens, nec quo pergam intelligi possit, aliud agens, loquens aliud. Conquisitus jam dudum de mutabilitate hæc *Maximus* est, *Pyrrhum* adversarium suum, ita alloquens. Ἀλλ' ὅστις λέγει. ὁδὸν ἑταίρα πειθόμενος πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀποστολῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ μεταπίπτεται ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἐν μηδενὶ βεβαιώσεται. *Φεγγήματα.* Rem ipsam loquor, nihil me tam à suo antecessore abalienavit, quam mutabilitas ejus & inconstantia, id est, in alias alio tempore transire sententias, & in nullo sensu permanere. Atque hoc ipsum ideò in antecessum monere placuit, ne quis vitio vertat nobis, si hujus impietatis capita paulo aliter ab aliis recensita videat, prout in alia, atque alia versipellis hæreseos instrumenta, seu tabulas is inciderit. Communiorem tamen MONOTHELETARUM doctrinam, ut dexterrimè exponamus, dabimus operam. Ab eo igitur incipimus capite, quod & nomen dedit hæresi & aliorum errorum fulcrum quasi est & fundamentum: unam scilicet in Christo voluntatem esse, unamque voluntatis operationem; Ita enim *JACOBITARUM*, Patriarcham & deceptorem pessimum, πρὸς τῶν θελημάτων καὶ τῶν ἐνεργειῶν de voluntatibus & operationibus, ex *Heraclio* quaesivisse, *Zona-*

rad,

*rar. locò citatò, testis est, ei διὰ τῶν λέγειν χρεῶν, ἢ ἐνιαῖα
 τὴ καὶ μοναδικῶν; utrum duplices eas in Christo, an
 verò unas & singulas dici fas sit?* Rescripsisse verò
 Sergium, *μίασ* Ουσιῶν θελήσιν καὶ *μίασ* ἐνέργειαν δεῖν δογματι-
 ζεῖν & *χρεῖσθαι*, *unam naturalem voluntatem & unam actionem in Chri-
 sto statuendam esse.* Quod *πρὸς τὸν* Ψεῦδ. *Macario* etiam Antio-
 cheno in sextâ Synodo tribuitur, dum ita eum introducunt loquen-
 tem, *actione 8. & λέγων δύο θελήματα, ἢ δύο ἐνεργείας* *Ἰπὶ τῆς ἐν σάρ-
 κει ὁμοιομίας & πνεύματι ἡμῶν* *Ἰησοῦ, χρεῖσθαι ἅλλ' ἐν θελήματι καὶ θεώδε-
 κτῶν ἐνεργείαι, nego duas voluntates, aut actiones duas in Chri-
 sto incarnato asserendas esse, sed unam potius voluntatem & DEI-
 virilem actionem.* Confundebant scilicet huic hæresi addicti, *per-
 sona & naturarum* in Christo, atque naturalium proprietatum
 rationem, colligentes, *ὅτι τῆς θελήμασι* *περὶ ὧν συνεισάγονται,*
 quod voluntates secum inferant personas, seu sicut una hyposta-
 sis est, verbum cum carne, sic etiam unam voluntatem esse, uti
 MONOTHELETARUM Antagonista acerrimus, *Maximus* Ab-
 bas & Martyr, in *Γνώμασι* demonstrativis duarum in Christo
 voluntatem (quas cum aliis ejusdem Maximi opusculis, à
Marco Velfero Græcè accepit & Latinè reddidit *Franciscus Turri-
 anus*, ut magnæ Bibliothecæ veterum Patrum, Colonienſis edi-
 tionis, facerent partem, cujus etiam tomo VII. exhibentur,) *eorum*
 collectionem exponit. Quâ ipsâ etiam *Pyrrhus*, in cele-
 berrimo, quod cum *Maximo* in Africâ habuit, colloquio, im-
 primis usus est: *εἰ ἕν ἐστι ὁ χρεῖσθός, ὡς εἰς πάντως καὶ ἦθελεν.*
εἰ δὲ, ὡς ἦθελεν, ἐν πάντως αὐτὸ καὶ τὸ θελημα, καὶ ἡ δύο.
Si igitur unus Christus, tanquam unus omninò etiam volebat,
una prorsus est ejus voluntas, non dua. Et paulò post ἀδύνατον,
τοῖς θελήμασι μὴ συνεισάγεσθαι τῆς πλουτίας. *Non potest fieri, in-
 quit Pyrrhus, quin voluntates secum inferant ipsos volentes.* Nega-
 bant igitur *velle naturarum esse*, sive ad naturalia referre com-
 modè posse, uti denuò *Pyrrhus* locò citatò exclamat: *καὶ ἡ δόκησις*
ἐστὶ τῆς τῶν ποδῶν πλήθειν ἀνοίας τὸ Ουσιῶν θελημα λεγόμενον.
Non videtur tibi aures offendere, quæ dicitur naturalis voluntas?
Ut ut porro adversus voluntatum contrarium in Christo
binas

binarium imprimis disputasse MONOTHELETA vixi sunt, nequaquam tamen *similes* etiam concessisse eos, & sequentibus Maximo verbis perspicuum est allegatis in Synodo sexta, actione 8, Ἀδυνατὶ ᾧδ' ἐν εὐδ' καὶ τὸ αὐτὸ ᾧδ' τὸ Θεῶν ἡμῶν ὀνομαστικῶν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸν ἑαυτῶν, ἢ καὶ ὁμοίᾳ ὁμοίᾳ ἑλλημέα. Impossibile est enim in uno, eodemque Christo DEO nostro, duas simul, & eodem tempore *contrarias*, aut etiam *similes* voluntates subsistere.

§. 12. Quamvis ex *ἁπλοῦς* unitate, adversus voluntatum binarium, MONOTHELETA disputare soliti fuerint, qualis tamen voluntas illa dici debeat, constanti ratione exponere non poterunt: An nimirum divina voluntas illa sit, an humana, an composita, an neutra? Generatim circa quaestionem hanc MONOTHELETARUM tergiversationem exposuisse nobis Maximus videtur, quando in Bibliotheca Patrum I. c. *ἁπλοῦς* quartam verbis sequentibus concepit: *Hanc unam voluntatem necesse est istos dicere, vel naturalem, vel hypostaticam esse. Siquidem consuetudo rerum in substantia & hypostase spectatur & cernitur. Quid enim aliud praeter hoc dicere possunt? Sed si naturalem dicant, unam quoque naturam Verbi & carnis asserent. Sin autem hypostaticam, cogentur propter tres hypostasies, tres voluntates in Trinitate dicere.* Enimvero divinam quandoque Christo tribuebant voluntatem tantum, docente Theodoro Pharanitano Episcopo, αὐτὸς ᾧδ' τὸ ἑλλημέα ἐν ἑαυτῶν, καὶ τὸ τὸ ἑαυτῶν, una ejus voluntas est, eaque divina. Similiter Martinus Papa Epistola III. ad Constantem Imperatorem, quam Severinus Binius Tom. II. Concil. General. part. II. p. 399. exhibet; *Congruenter infirmavimus, inquit, inconvenientem hereticorum sermonem, qui quondam, quibus nunc propriorum sensuum pravitate se à veritate separarunt, qui intra seipsos non recte ratiocinati, dixerunt: non habere in humanitate sua naturam voluntatem aut operationem suam naturalem, ipsam, qui propter hos humanatus est, Dominum: sed sine voluntate ipsum existere, ac sine operatione, inangiibilem, & inanimem esse.* Huc pertinent, quae Pyrrhus, in Disputatione cum Maximo, Constantinopolitans tribuit: *Οὐ δὲ ἐν τῷ Θεῷ, ἐν ὅσῳ τῷ Θεῷ ἑλλημέα ἀντικεινῶν, κατὰ οὐκ ἐστὶν ἑαυτῶν ἀνεκτικῶν τὰς πρῶτας ἔχειν τὸν Χριστὸν τὸν αὐτῶν ἑλλημέα.* *Qui Constantinopoli, ait, adhuc contra voluntates*

D

natur.

*naturales pugnant, ajunt, dixisse Patres, secundum attributionem
 habere Christum voluntatem humanam. Atque hanc ipsam etiam
 causam fuisse opinor, ob quam Maximus contra Pyrrhbum dispu-
 tans, id potissimum egerit, ut demonstraret Christum secundam
 humanam naturam speciali ratione quaedam voluisse, eidemque,
 humanæ nempe naturæ, voluntatem denegandam non esse; ita
 Adversarium suum convincens: In sanctis Evangelii dictum est de
 Domino: quod altero die voluit Jესus intrare in Galileam; Per-
 spicuum igitur est, quod quatenus non aderat illic, voluit intrare,
 non autem aderat humanitate, divinitate enim nunquam abest. Ergo
 quatenus homo, et non quatenus Deus voluit intrare, poteratque quate-
 nus homo velle &c. Nec deesse tamen argumenta videntur, e quibus
 id colligi potuisset, humanam voluntatem intellexisse Mono-
 THELETAS, quando Christo unicam tribuebant. Titulus certe,
 atque voluntatis cognomen, quod *voluntas carnis*, in eo-
 rundem Adversariorum scriptis, dici consuevit, eam mentem Mo-
 NOTHELETARUM fuisse, suspicandi ansam præbet. Ita compo-
 sitam eos voluntatem intellexisse, clarissima Pyrrhi verba demon-
 strant. *Διὸ καὶ ἐκ τῆς διὰ φύσιν ἡλιμιάτων ἐν τῇ σύνθεσι λέγο-
 ῦμεν: ἅτι καὶ ἐκ τῆς διὰ φύσιν ἡλιμιάτων ἐν τῇ σύνθεσι λέγο-
 ῦμεν.* Quemadmodum ex duabus naturis unum quiddam dicimus esse com-
 positum, ita potest à nobis usurpari ex duabus voluntatibus naturalibus,
 unâ quadam composita. Colligebant nimirum voluntatis unitatem,
 è personâ σύνθετος conditione, ob quam causam etiam τῇ ἡλιμιά-
 τῶν σύνθεσι frequentius dicebant. Neutram denique voluntatem
 expressisse MONOTHELETAS, videri posset, quando sibi met ipsi con-
 trarii, in exprimendâ voluntate Servatoris nostri, deprecensî sunt,
 et præmissis voluntatem ipsam, cum operationibus, quarum
 principium voluntas est, confuderunt, *κατακρινόν τὸ ἡλιμιά λε-
 γόμενον*, hoc est, uti *Franciscus Turrianus* Latine reddidit,
Sententialem voluntatem dicentes, atque id ira explicantēs:
ἢ γὰρ οὐκ ἔστιν ἕτερον θεῶν; ἢ ποῖα θελήσεις; ἢ ἡλιμιάς ἢ ἄλλο;
*ἢ τοῦτο ἄλλο ἢ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, id est, interprete iterum Turria-
 no; sed parum felici; Enimè nihil aliud est, quam voluntas aliè unius
 modis, que secundum habitudinem adhaeret alicui verè bono, aut existi-
 mato bono; Significantius *Diorysius Petavius* de Dogmat. Theol.
 Tom.**

Tcm. IV. L. I. c. II. Græcorum mentem expressit; γνώμη est voluntas, quodam modo affectiva, que cum habitu dicitur, bonum, vel verum vel putatum amplectitur. Quod postea ita explicatur: γνώμη πρὸς Θεὸν λέγεται, τὸ πρὸς Θεὸν γρηγοῦν, ἢ λόγος Φύσεως. Gnome, id est, sententia apud dicitur, que est modus utendi (voluntate) non ratione nature. Breviter: per voluntatem non potentiam agendi, sed motum quendam agentis voluntarii intellexerunt Heretici, ut ita in Orthodoxam fidem non tantum, sed saniorem Philosophiam impegerint, uti jam jam explicandum erit futurus.

§. 13. Falsam de unica Christi voluntate opinionem, innumeri errores alii, quemadmodum fieri id solet, comitati sunt, quos inter minimus non erat, receptæ significationis diversissimorum nominum neglectus, quippe cum semel, atque iterum citatus à nobis Maximus in Epistolâ, quam ad Martinum Presbyterum de MONOTHELETIS scripsit, accularit eos, quod idem dixerint esse inter se, ἡλεμια, καὶ βύλησι, καὶ βύλην, καὶ περιαιεσι, καὶ γνάμω, ἐξισίαντι, καὶ δόξαν, καὶ φρονημα, solisque nominibus differre. Quâ occasione Ecclesiastici scriptores, de nativâ harum vocum significatione, prolixius disputare ceperunt. Quantum enim in explicandis, discernendisq; terminis hinc Maximus laborarit, ex allegato ad Marinum scripto, clarum est, quod tùm seorsim Turrianus edidit, tùm magna Bibliotheca Patrum, post Margarinum de La Bigne, Compilatores Colonienſes, cum aliis ejusdem generis scriptis, Tomo septimò inseruerunt. Enimvero Johannes Damascenus, utur post eorum vixeret tempora, quibus MONOTHELETARUM Ateſignani inclaruerunt, Libro III, tamen de Orthodoxâ fide cap. XXII & breviores de principiis hinc actionum humanarum duxit lineas, & sedulitate suâ id obtinuit, ut præclaram ejus operam nemo hodie ex merito asperneret. Sequamur igitur manufactorem hunc, cujus sensus tot eruditi viri calculis suis approbarunt hætenus: Ita enim fiet, ut non tantum errores MONOTHELETARUM, quos commiserunt in hæc re, intelligamus plenissimè, nec confundamus amplius diversissimæ significationis terminos, unâ operâ sed quæ verissima præcorum Patrum, circa idem negotium, opinio fuerit, accuratè percipiamus. Præmo igitur βύλησι, ita describitur cita-

tus Autor: ΒΥΛΗΣΙΣ ὁ δὲ ἔστιν, ὁρέξις, καὶ ὁ Φείσιν ὁ πρᾶγμα ὡς
 λογική. --- ἔστι μὲν τὴν Βυλησιν ΖΗΤΗΣΙΣ, καὶ ΣΚΕΨΙΣ, καὶ
 μὲν τὰ ὅσα, εἰ τὰν ἐφ' ἧμῶν ἔστι, γίνεται Βυλή, ἢ γυνὴ Βελευσις. ---
 ΒΟΥΛΗ δὲ ἔστιν ὁρέξις ζητητική τῆς τῶν ἐφ' ἧμῶν πραγμάτων γινώσκου.
 Βυλεύεται ὁ δὲ, εἰ ὡς Φεῖλε μεταλλάξαι τὸ πρᾶγμα, ἢ εἰτα κερναί τὸ
 κερναί, καὶ λέγεται κερναί. ἔστι Διὰ τῆς τῆς καὶ ἀγαπᾶ τὸ ἐπὶ τῆς
 Βυλεύεται κερναί, καὶ καλεῖται ΓΝΩΣΙΜΗ. Ἐάν ὁ κερναί, καὶ μὴ Διὰ τῆς
 πρὸς τὸ κερναί, ἢ γυνὴ ἀγαπᾶται, ἢ λέγεται γυνὴ. ἔστι μὲν τὴν
 Διὰ τῆς, γίνεται Π' ΟΑΙΡΕΣΙΣ, ἢ γυνὴ ΕΠΙΛΟΓΗ. Περαιεσις ὁ δὲ
 ἔστι, δύο περιεχωρῶν τὸ ἀρεσῶν καὶ ἐπιλέγειν τὴν πρὸς ἐπιλέγειν
 ἔστι ὁμοῦ πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἢ λέγεται ΟΡΜΗ, ἔστι κερναί, ἢ
 λέγεται ΧΡΗΣΙΣ. ἔστι παύεται τῆς ὁρέξεως μὲν τὴν ἔστιν.
*Voluntas est appetitus, & desiderium rationale rei cuiuspiam. Post
 voluntatem Inquisitio & consideratio rei, quam appetimus, tum si
 in nostrâ potestate est sita, Consilium sequitur, sive consultatio, ac
 desideratio. Consilium verò est appetitio indagatrix de iis rebus,
 quæ in nobis sitæ sunt. Consultat enim an aggredi rem debeat, nec ne?
 Deinde iudicat, quid sit melius: & hoc Iudicium appellatur.
 Postea verò nascitur, & amat id, quod ex consilio iudicatum est: id est
 sententia vocatur. Nam si iudicet, & ad id, quod iudicatum est,
 minime adficiatur, hoc est, nisi amet ipsum, non vocabitur sententia.
 Exinde post adfectionem, fit electio sive delectus. Est enim
 Electio, cum è duobus unum optatur, & eligitur præ altero. Dein
 de movetur ad agendum; & hic vocatur impulsus. Tum utitur,
 & appellatur Usus. Demum quiescit ab appetitu, postquam usum
 habuit. Hæc & similia ab iis, qui Actionum nostrarum principia in-
 vestigant, fusius repeti & inculcari solent, atq; eadem operâ Mono-
 THELETARUM discussa a Lopez confutantur.*

§. 14. Neque verò Christi tantum voluntatem unam esse
 MONOTHELETA dixerunt, sed perrexerunt ulterius, atque unam
 etiam DEI & sanctorum aliquando futuram esse voluntatem ad-
 firmarunt, allegantes in hanc rem Patrum consensum, nec non
 eodem argumento, Orthodoxorum sententiam, de aequalitate,

nata-

naturarum & voluntatum confutare antifi: ei φύσις τοῦ θελεῖν
 διέξυφάνεσσι δὲ τῶν πατέρων ἐν θελήματι τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀγίων ἐπιτοῖς
 καὶ μίᾳ φύσει ἔστιν ἅπασι τῶν ἀγίων, καὶ τῷ θεῷ. Si natura est velle,
 Obicit Pyrrhus, in Disput. cum Maximo, illustriores autem Pa-
 tres dixerunt, unam esse DEI & Sanctorum voluntatem; ita fiet,
 ut Sanctorum & DEI una sit natura. Confundebant nimirum pes-
 simè heretici hi voluntatem ipsam, cum re volitâ, quam in Phi-
 losophorum Scholis vocant, non animadvertentes, quod debu-
 issent tamen facere, agentia libera, utut diversissimas ea na-
 turas habeant, in eundem tamen collimare scopum posse. Quare
 rectissime Maximus: ἡ αὐτὸν τὸ θεῖον ἔστι θελήμα, καὶ τὸ θε-
 λῆναι. ὡπερ ἡ δὲ τὸ θεῖον ὄντως ὀφεικὸν; καὶ τὸ δεῖν τὸν ἀλλοῦ
 ἀσπιδῶς αὐτῷ προσεῖν, τὸ δὲ ἐκ τῆς τῆς χάριτος. Ἀλλ' εἰ μὴ ὡς ἰσὺ
 ἀσπιδῶς ἀπιδόντες, εἶπαν, ἡ μόνον ἐμοφύει; καὶ συνήμιεργάς
 ἐσσηνοῦτες εὐεργησόνται τῷ θεῷ τῆς ἀγίας, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοῖς ἐναλί-
 κτωσιν; Οὐσαντες, μὴ δύνανται τὰ ἐπεροβία κινῶν ἔχειν θελήμα. εἰ
 δὲ ὡς τὸ θελήν, ἀπο αἰτιολογικῶς, ἢ, ὡς πρὸς φίλον λέγειν,
 κατὰ χρησμῶς τὸ θελήν, θελήμα προσρηγοῦσαν οἱ πατέρες, καὶ
 ἔδον ἐψέται ἀποταῖν τῆς φύσεως εἶναι τὸ ἀπλῶς θελεῖν ὀρχομῶν
 id est, interprete Turriano, apud Baronium in Appendice ad Annal.
 tom. VIII. Non idem voluntas volentis, & id quod vult; sicut
 non est idem videns vis cernendi & quod cernitur. Illa enim inest
 ei substantialiter; hoc autem extra est. Quod si ad substantialem
 respicientes dixerunt, reperirentur non solum ejusdem naturæ cum Deo
 sanctos inducere, & cum eo efficiōres, sed etiam sibi ipsis repugnantes:
 qui dixerunt, non posse diversas substantias communem habere volun-
 tatem. Sin verò ad id, quod volunt, respexerunt, igitur secundum
 causam, sive ut quibusdam loqui placet, per abusionem voluntatem
 appellaverunt Patres eam rem, quam quis vult; nihilque absurdum
 sequeretur ex eo, quod desinere natura esse simpliciter velle. Confer
 ejusdem Maximi, à Turriano, in formâ minori, edita opuscula, in quo-
 rum pag. 21. hanc inscriptionem capituli invenies; Quod omnino, ut
 quidam ajunt, non erit post resurrectionem una Sanctorum inter se &
 DEI voluntas, quamvis unum velint.

§. 15. Sublato voluntatis divinæ & humanæ in Christo
 discrimine, de operationibus ejusdem docuerunt, nec has fuisse,
 D; gemi-

geminas, sed unam potius, pro unitate hypostaficos, ἐπέγραφα. Quam suam sententiam denuò non tantùm diversi, sed iidem etiam, in diversis locis, atque cum diversis congressi adversariis, diversimodè explicare soliti sunt. Modò enim muscabant penitus, nec unam, nec duas operationes dicendas esse comenti, quemadmodum postea, ubi Syncretistica MONOTHELTARUM studia recensibimus atque ἐκθεσον Heraclii & Typum Constantiu allegabimus, apparebit. Modò operationem omnem & propriam operandi facultatem humanæ Christi naturæ denegabant, fingentes, Verbum incarnatum in nostrâ quidem naturâ, i. e. in humanitate, voluntate carere omni & operatione pariter, utpote substantiâ inanimatâ & rationis expertâ è nobis sumtâ. Vide iterum Maximus, ad Nicandrum scribentem; Modò sequentem dicendi formulam approbabant, quæ, mirificè MONENERGITS illis placuit: Unam Christi operationem secundum exjuerantiam esse, quia divina operatio, tanquam efficaciore, superaret humanam; id est, mysterium fraudis subus exponente Pyrrho, non egisse quicquam humanam Christi naturam, sed operationem divinitatis passam esse tantummodò, cum humanum motum, passionem (τὴν ἀνθρώπων ἐκίνησιν παρ' αὐτοῦ) Patres dixerint. Modò ita exponebant rem omnem, divinitatis & humanitatis unam operationem esse, non aliter, ac sicut instrumenti & artificis, seu principalis causæ, una operatio est. Perspicuè id liquet è Theodori Pharanita discursu: Omnia, inquit ille, in Actis Synodis VI. que salutifere dispensationis sunt, sive divina, sive humana, deq. Salvatore nostra dicuntur: ἀρχοειδὸς μὲν, εἶον εἰπεῖν, ἐκ τῆς θεῆς τῶν ἔνδοξον, καὶ τῶν αἰθῶν ἐλάμβανε, καὶ μὲν δὲ τῆς νοῦρου καὶ λογικῆς ψυχῆς ἰσορροπίαν ὡς τὸ πᾶν αὐτῶν. Initium quidem à divinitate, utpote permissum & exordium accipiebant, ministrante autem intellectuali & rationali animâ ministrabantur à corpore. Iterum ille deq. ἂν ἔτι περὶ εἰπεῖν, καὶ λέγει ἡμᾶς, πᾶσι τὰ κατὰ τὴν ἐκείνου θεώρησιν τῶν σωτηρίων. καὶ εἰς ἡμᾶς εἶπε μὴ ἀναγνώσκον ἐπιεργάζει πάντη δὲ τεχνίτων, καὶ διμμερῶν τὸν θεὸν. Θεογονοῦ δὲ τῶν ἀνθρώπων πᾶσι, τὰ πρὸν ὡς θεὸς, τὰ τὴν ἀνθρώπου ὡς τῶν αὐτῶν λογόμενα πάντα, ἐπιεργάζει θεὸς τῶν λόγων θεώρησι. Operetur igitur ita sapere, & dicere nos, omnia que in Incarnatione Salvatoris Christi

Christi dicuntur esse, unam scire operationem esse; Hujus autem op-
 ficem, & creatorem Deum Verbum, organum verò, humanitatem
 consistere. Ergò quæque velut de DEO, aut humane de ipso dicun-
 tur, omnia una est operatio Verbi divinitatis. Modò iterum aliter
 velantium dogma suum MONENERGITÆ explicare conati sunt. 3
Compositam Christi operationem esse dicentes, quem Θεω-
 δεικτῶ, seu Deivirilem ἐνεργίαν appellare consueverunt; Ita
 enim anathematismum septimum Cypri conceptum fuisse, ex
 Actis Concil. 6. liquet, quod crediderint, Τὸ αὐτὸν εἶνα χεῖρόν,
 καὶ τὸν ἐνεργῆσαν. Ἐ θεογενῆ, καὶ ἀνθρώπινα μίαν θεοδρα-
 νείαν ἐνεργείαν, hunc ipsum unum Christum & filium, tam illa, quæ Deo
 conveniunt, quam humana operari unicâ operatione Deivirili. Et
 Macarius in professione fidei: Non ille divina, secundum Deum;
 nec humana secundum hominem egit, ἀλλ' εἰς ἀνθρώπινα θεοδρα-
 νείαν καὶ ἑνὴν εἶνα τὴν θεοδρακτὴν ἐνεργείαν. καὶ ταύτην ἑλλω ζωοποιῶν
 ἐπιδημιουσίαν, Verum Deum Verbum in carne, nec iam quandam Dei-
 virilem operationem, eandemq; totam vivificam ostendit. Hanc
 ipsam compositam operationem, Christo, tanquam Personæ, &
 duabus naturis constanti, Pyrrhus imprimis tribuit, atque ita
 μίαν ἐνεργείαν ζωοποιούσαν, unam personalem operationem asseruit,
 ut exprinere tamen ausus non sit, an divina, an humana, an
 neutra ea dici debeat? Cum enim Maximus Pyrrhum ad ab-
 surdum deducere conaretur, ratiocinio sequenti: *Quamnam*
istam unam dicere operationem placet? Divinam, an humanam, an
neutram? Atqui sane si divinam dicitis, Deum merum dicitis Christum;
si humanam, nequaquam Deum, sed hominem merum solum facitis;
si δὲ ὑδὲτέραν τῶν τῶν, ἢ δὲ θεῶν, ἢ δὲ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀνὸς παρὰ τοῦ
δογματίζετε τὸν χεῖρόν. Si neutram harum, neque Deum, neq; ho-
minem, sed potius Christum traditis non existentem; Nil aliud re-
spondit Adversarius, quam hoc: Cum dicimus unam operationem
Divinitatis Christi, & ejus humanitatis, ἢ λόγῳ Θεόσως καὶ ὑπὸ
ῥησθῆναι ἀπὸ Φαυλῶ, ἀλλ' ἐνώσως τῶ ῥησθῆναι; Non dicimus hanc in
eo inesse ratione naturæ, sed modo unionis. Et cum ulterius instaret
Maximus: ἐπαυθὴν ἢ ἐνώσως ῥησθῆναι, καὶ ἢ πρὸς ἡμᾶς ῥησθῆναι ἄρα
καὶ ἢ πρὸς ἡμᾶς ἢ τῶν ῥησθῆναι ἐνεργείαν. Quandoquidem Unio habitudo
est & non res ipsa; Habitudo igitur, non res quæpiam Christi erit ope-
ratiō

ratio? Item: Necessè est vobis, ut operationem illam unam, creatam, aut increatam dicatis. siquidem inter creatum & increatum esse, non datur medium, obtruncuisse penitus Pyrrhum, legitur, Confer A&A Africana Disputationis Græco-Latina, locò citatò.

S. 16. Hucusque summa capita hærescos, quæ unam in Christo voluntatem, unamque operationem agnovit, recensuimus, in quibus si difficultas quædam occurrat, quemadmodum negare non possumus, Ecclesiasticos Scriptores, in describendis MONOTHELETARUM dogmatibus, non parum discrepare cogitabit Lector, veritatis equidem assertores secum ipsis perpetuò convenire, mendaces verò multiplici dissensu se prodere; nam qui rationis ac iudicii constantiam in hæreticorum dogmatibus requirit, is, iudice Petaviò, Tom. IV. de Dogm. Theol. L. VIII. hoc ab illis, quod non fert rerum natura, exigit, & nihilo plus agit, quam si det operam, ut cum ratione insaniat. Missis igitur mutuis MONOTHELETARUM contradictionibus, de quibus Petavius loc. citat. prolixius disputat, uti communem errorem defendere conati sint, breviter dicemus; non, ut singulas eorum repetamus argutias, sed ut classes indicemus tantum argumentationum, quibus MONOTHELETÆ uti consueverunt. Quadruplices autem illas fuisse animadvertimus, cum primò depravatis Scripturæ Sacræ testimoniis, deinde passim corrasis ratiunculis, ementitò porrò Patrum consensu, stolidò denique miracula perpetrandi conatu, simplicioribus fucum facere, & deformem exornare causam suam, tentarint. Iis igitur Scripturæ dictis abulosa potissimum MONOTHELETAS, comperimus, quibus unitas persona Servatoris nostri adstrui aliàs solet. Quæ inter notissimum illud est, quod 1. Tim. II. 5. legitur, εἰς θεὸν Ἰησοῦς εἰς ἑνὴν Μεσσίαν, Θεὸν ἑνὸς ἀδελφωτῶν, ἀνθρώπων & ἑνὸς ἑστέος. Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus. Huc spectat etiam Christi, cum Isaac, unico Abrahami filio, comparatio, Ebr. XI. instituta; nec non alia, de unitate Christi, testimonia; E quibus omnibus in hunc modum colligebant hæretici: Quot sunt volentes & operantes, tot sunt voluntates & operationes, cum non nisi volentis voluntas, & operantis operatio sit. At unicus est Chri-

Christus volens & operans: E. una ejus voluntas & una operatio. Enimverò ad ea responderunt Orthodoxi, majorem propositionem falsam esse; *Est enim* (uti Orthodoxorum mentem exponit *Maximus*, in Synodo Martini Pape, Secretariò V) *volentis est voluntas & operantis operatio; non tamen absolute volentis, sed naturaliter volentis; nec absolute operantis, sed naturaliter operantis: & hoc certum est, quia ipsa appellatione, ex natura operantis atq; volentis, utramq; habere dignoscitur voluntatem atq; operationem.* Sic namque hominis voluntatem atq; operationem humanam dicimus, angelicam autem Angeli & divinam DEI; Non habuerunt certe Adversarii, quæ excipere potuissent. Ad alia igitur conversi sunt Scripturæ dicta, atq; id imprimis allegarunt, quod *Joh. 1. 13.* nativitatis fiat mentio *ὅτι ἐξ αἰμάτων, ἔσθ' ἐκ θελήματι & σαρκοῦ* factæ, quem locum ita exposuisse *Athanasium* observabant; *Natus est ex muliere, qui ex primâ formatione sibi formâ hominis crexit, & excitavit in ostensione carnis, διχα δὲ σαρκῶν θελήματι καὶ λογισμῶν ἀθεωπιῶν, ἐν εἰκόνι ἡρώτη* & *Ἡ γὰρ θελήσις θεοῦ ἐστὶ μόνη, sed sine voluntatibus carnalibus & sine humanis cogitationibus, in imagine novitatis; voluntas enim erat solius divinitatis.* Attamen ad hunc ipsum locum non minus feliciter, quam priora dicta respondit *Maximus*, cum *Pyrro* disputans: *Cui non est perspicuum, inquit, nisi omnino oculis animi capius sit, ὅτι ἔσθ' τὸ φυσικὸν λόγος, ἀλλὰ ἐστὶ τὸ πρόπυ τῆς κατὰ σάρκα αὐτῆ ὑπαρχούσης, quod non de ratione naturali, sed de modo, quæ secundum carnem exiit, hec ille pater Athanasius recensuit? δεῖξαι βυλομλο & τὴν σάρκασιν ἔργον ἔσθαι τῆς θείας, καὶ μόνης θελήσις, εὐδοκῶντ' ἢ μὴ τὸ πατρὸς, αὐτεργῶντ' δὲ τὸ υἱῆ, καὶ συνέργῶντ' τὸ τῶ πνεύματι & ἀλλ' ἔσθαι μόνης κινήσις, καὶ λογισμῶν ἀθεωπιῶν, ἐστὶν γαμικῆς ἀπολύσις.* Cum veller demonstrare, fuisse incarnationem opus divine, & solius voluntatis, complacente Deo Patre, ac per se operante Filio, ac cooperante Spiritu Sancto; non autem opus motus carnalis & cogitationum humanarum, id est, ordinis & consequentia nuptialis.

S. 17. Cæterum non minus in *Ratiociniis* suis, quam Scripturæ locis & falsi *MONOTHELETÆ* fuerunt, & fallere alios conati sunt, quando Majorem propositionem à *Nestorio* mutuantes, hoc modò collegerunt; *Quot sunt operationes, tot sunt persone.* At, ex mente Orthodoxorum, *duæ in Christo operationes sunt, E. totidem personas asserere erit necesse.* Quæ conclusio cum decretis Concilii Ephesini esset contraria, minorem propositionem, Orthodoxorum scil. thesin, falsam esse inferebant, Quem

eorum discursum iterum solidò responsò Orthodoxi infrègerunt, non tantùm iis usi formulis, quas sub indirectarum responsionum titulis vulgò comprehendunt, iustando scil. *Atqui unica est operatio in Deitate. E. etiam unâ persona erit*, contra Symbolum Athanasianum; Item: *Innumera operationes verbi incarnati fuerunt, innumera item operationes Deo Patri, qui creavit, conservavit, elegit nos &c. tribuuntur, E. & plures personas in verbo incarnato, nec non Deo Patri figere erit licitum*; Sed directè etiam argumenti nervum penitus incidentes, dum ad Majorem, negando eam, responderunt: *Si quis verò, contra Pyrrhum disputat Maximus, in unoquòq; nostrum hoc voluerit tractare, reperiet, etiam nos unò & eòdem tempore ratiocinantes, & deambulantes, vel etiam aliacogitantes, & alia præsensibus differentes. Quod quidem Moses fecisse narratur, cum eòdem tempore pro populo Deum precabatur & cum populo loquebatur, & cum ad bonas spes incitabat; neg, tamen, quia dupliciter operabatur, duo erat unus, &c.* Eandem sortem, reliquæ MONOTHELETARUM argutiæ expertæ sunt, quando duas negare voluntates idè tutissimum judicarunt, ne *contrarias* asserere esset necesse; Judice enim Pyrrhò; ἀδύνατον ἴσθαι, ἐν ἐνὶ ὁμοσίῳ δύο ἀλλήλοις ὁμολογεῖσθαι θελήματα, ἀνευ ἐναντιώσεως. *Impossibile est in unâ personâ duas simul esse non contrarias voluntates.* Quod ipsum principium falsissimum esse, ab Orthodoxis demonstratum est, unde MONOTHELETÆ, cum hoc ipsum asyllum tutum non esse animadvertent, aliud quoddam ἀδύνατον, ex Orthodoxorum sententia, deducere conati sunt: Naturarum enim binarium numerum, voluntatis & operationis dualitatem nequaquam sequi, ex eo ostendere laborarunt, quod ipsum met hominem corporea & incorporea componant substantiæ. Sic igitur arguebant, *non una Christi operatio est, sicut una persona, sed due operationes, sicut dua natura; sequitur, quod & humane nature sint due operationes, pro diversitate corporis & anime.* Et sic tres erunt in Christo operationes, *Deitatis, corporis, anime.* Sed postquam Maximus communi huic MONOTHELETARUM objectioni, non infeliciter fecerat satis, respondendo primò, eadem ratione probari posse, tres esse in Christo naturas, diviniam, corpoream & incorpoream; Secundo, Ὅτι ἡ τὰ ὅταν τὸ κατ' εἶδος τὸ αὐθιγὸν ἐστίν, καὶ τὸ κατ' εἶδος ψυχῆς καὶ σωματικῆς ἐν, non esse idem secundum speciem hominis unum, & secundum substantiam anime & corporis unum, &c. tandem eò confugerunt hæretici; Réceptam inter Orthodoxos sententiam esse, omnem motum humanum, respectu divini influxus, passio-

passionem esse verius, quam actionem. De Christo igitur similiter esse dicendum, divinam ejus naturam, unicum volendi atq; operandi principium esse, cujus natus sequatur humana natura, quasi pateretur à divina, in se agi. Unde porro colligebant, unicam adhuc voluntatem & operationem, ab una natura, cum autoritate agente, profectam, Christo propriè tribui, non duas, quot naturarum binarius stabilire aliàs videretur, si neutra alterius agnosceret in se imperium. Attamen nec eà ratione obrinuerunt quicquam Adversarii. Orthodoxi enim, quod animadverterent, sub comparationis schemate occultari fraudem, non è comparationum ambiguitate, rei essentiam addisci monuerunt; unde nec propriè & absolute dici posset *passio*, quam divina superaret *divinus*. Confer, *Maximum* id sine Disputationis, eum Pyrrho habita,

§. 18. Expugnatis igitur tot MONOTHELETARUM claustris, unicum illud restare videbatur, quod *sanctioris antiquitatis titulum*, id est, *priscorum Patrum consensum* præ se ferebat. Mirificè enim illi mendaciorum architecti, ne quicquam relinquerent intactum, vel sola canitie venerandos Ecclesiarum Doctores, in erroris suspensionem adducere conati sunt, vel videri saltem ipsi, cum maximis viris humani aliquid passi. Fingebant enim celeberrimos confessores iis phrasibus uti convessisse, quæ non alium habuerint sensum, quam novæ huic hæresi confortem. In quam rem eorum potissimum allegabant testimonia, qui operationes Christi, è quibus de voluntatibus simul judicium ferendum esse, tradebant, *θεοεικός*, id est, *DEI-viriles* dixerant, quod totidem verbis *Dionysium* tradidisse, observabant, allegantes Epistolam ejusdem quartam, in qua Christum, ait *ὅτι τὰ ἀθεώματα κατὰ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀθεώηεν ὁ θεὸς, ἡγνὴν τίνα τὴν θεοεικὴν ἐπέγραψεν ἡμῖν περὶ ἀστενέτου*, non humano modo propria hominis egisse: Sed cum vir factus esset DEUS, novam quandam *DEI-virilem* operationem vivendi genere instituisse. Quam ipsam *θεοεικὴν ἐπέγραψεν* ita MONENERGITÆ illi explicabant, quod à solâ divinitate prodeat, & per humanam naturam, quasi per instrumentum perficitur. Quæ manifesta tamen sensus Ecclesiastici erat depravatio, cum idem *θεοεικὴν ἐπέγραψεν* Patres dixerint, quod non unum sed geminum *ἐπέγραψεν* illa principium haberet, quod utrumq; vocabulò compositò Græci exprimit conati sunt; *θεοεικὴν* enim *θεὸς τὸ θεὸς, ἡγνὴ ἀθεός* descendit, &

indicatur adeo operatio; Cujus causa sint divina & humana Christi Natu-
ra. Sed nec illud negligia Monothelitis debuisset, quod jamdudum à
priscis Ecclesiarum Doctoribus observatum esse deprehendimus; scilicet ubi de
operationibus Christi agitur, discernendas esse voces sequentes, ἐνεργῶν,
ἐνεργητικῶν, ἐνέργεια, ἐνεργημα, καὶ δόπιτελεσμα. Ενεργῶν est *principi-
um Quod*, uti in Lombardi & similium Scholis loqui amant, id est,
Suppositum; atque adeo de Christo usurpatum, *Persona*, juxta illud:
Actiones sunt Suppositorum. Ενεργητικῶν verò *Prin-
cipium Quo*, seu partem Suppositi, secundum quam illud agit, appel-
lare consueverunt. Unde in Christo duæ ejus Naturæ *Principia*,
ἐνεργητικὰ dicenda veniunt. Ενέργεια porro *ipsa actio Naturæ est*,
seu uti in Libro de Sacrosanctâ Trinitate, qui falso Cyrillo tribui, atque in-
ter opera ejusdem excudi solet, cap. 19. describitur: Ενέργεια Φυσικὴ ἐστὶν ἡ
τῆς ζωοποιήσεως τῆ Φύσιν δυνάμειως πρῶτα εἰς ἔργον πρὸς ἐκπλήρωσιν, ἢ
τῆς ἐν τῷ ἐνεργεῖν ἔχει τὸ εἶναι, id est, *Naturalis operatio est facultatis que inest
in naturâ, progressio, ad operis cuiuspiam expletionem: que esse habet in effec-
tu non ipsa*. Has, ἐνεργείας nimirum, ab ἐνεργημασι, qui agunt accu-
ratis, ita discernendas esse docent, quod ἐνέργημα, sit *terminus ἐνεργείας*,
seu effectus, per operationem naturæ productus, δόπιτελεσμα deni-
que vocant *Opus commune*, è concursu duarum *Natura-
rum unitarum intimè, atq; cum communicatione agen-
tium*, quatenus κοινῶναι ἡ θεῖα φύσις τῆ σαρκὸς ἐνεργῶσιν, *resultans*,
(ut exempligratiâ, ζωοποίησις unum quidem nomen est, at non unius natu-
ræ ἐνέργεια sed δόπιτελεσμα potius, id est effectus divinæ & humanæ Na-
turæ.) Quando igitur primitivæ Ecclesiæ Patres θεαυδρμαῖς ἐνεργείας δι-
xerunt, ad δόπιτεσματὰ potissimum respexisse nobis videntur, id est, ad
effecta, non unius, sed *communiam utriusq; Naturæ*, quarum non
tantum principum ἐνεργῶν Persona, sed ἐνεργητικῶν οὐκ αἰαῖς duæ Naturæ
dicenda. Quod clarè facis citati antea Libri, de S.S. Trinitate Autor ex-
posuit, inquires, λέγεται πάλιν ἐνέργεια καὶ ἡ τῆς ἔργου ἐκπλήρωσις, αἰσῶ
τὸ ἐνεργεῖν ὁ τῆς πράξεως δόπιτεσμός, ἢ πρὸς ἄξις αὐτῆς. Τῆτο δὴ τὸ
δευτερον συμμόρφον τῆς ἐνεργείας πρῶτα εἰς τὸ θεαυδρματὶ
ἔσ ορε.

& operatio ipsa operis absolutio & effectum ipsum; reiq; perfectio, ipsa
 met alio. Et Maximus Martyr in Epistolâ, quam ad Episcopum Nicandrum,
 de duabus operationibus in Christo scripsit, similitudinis cujusdam ope de-
 clarare negotium conatur, *incisionem comburentem ferri can-*
dentis allegans, quæ etiam non unum tantum Principium ἐνεργητικόν,
 sed geminum habet. Confer Bibliothecam Patrum Tom. VII. pag. 620.
 nec non Damascenum Lib. III. de Orthodoxâ fide cap. 19. in quò totò
 Ἰεωδελμῶν ἐνεργείας agitur. Illud porro detestabile quàm maximè in Mo-
 NOTHELETIS era, quod corrumpere Patrum, Ἰεωδελμῶν operationem com-
 memorantium, testimonia, eademque in suam magis flectere sententiam au-
 derent, in textu Dionysii antea citato, pro: ἡγῶν τῶν τῶν Ἰεωδελμῶν
 ἐνεργῶν, legentes: Μίαν τὴν τῶν Ἰεωδελμῶν ἐνεργῶν; quasi etiam hac ra-
 tione unicam tantum operationem Christo Ἰεωδελμῶν Dionysius tribu-
 ser. Animadvertit verò fraudem Sopbronius, atq; Cyrum imprimis, quod
 eâ usus & veritatem obscurare esset annisus, graviter corripuit, frustra ex-
 cufante crimen Pyrrhò, non malò animò immutationem illam textus Dio-
 nysii, à Sæctæ suæ hominibus factam esse, prout in Actis Synodi sextæ legi-
 tur. Atq; ex hoc unò exemplo (plura enim addere instituti nostri ratio
 non permittit) quam malâ fide venerandos Patres citare MONOTHELÆ con-
 siverint, quam falsa item eorundem fuerit gloriatio, quâ, ipsissimam Con-
 fessorum veterum doctrinam se repetere, montebantur, perspicuum esse ju-
 dicamus. Plurium dictorum hujus generis vindicias, qui omnino legere
 desiderat, tum Acta Disputationis Africane, Maximum inter & Pyrrhū
 habita, tum quæ in Lateranensi & Constantinopolitano tertio Concilio ge-
 sta sunt, conferre poterit.

§. 19. Novum insuper fraudis mysterium vesani illi hæretici excogi-
 tarunt, quando miraculis confirmare impietatem suam, temerariò pro-
 fus consilio sunt ausi. Polycronius enim, qui in manibus titularum bullis
 superbiebat, (dicebatur enim ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ Μόναχος) formulam
 quandam fidei, in MONOTHELETARUM gratiam composuerat, argu-
 menti sequentis, ὁ πῶν ὁ μο ἰσῶν ἐν τῆλ ημεῶν, καὶ Ἰεωδελμῶν ἐνεργῶν ὁ
 ἕσ ἡσπῶν Quicunq; unam voluntatem & DEI virilem
 operationem confessus non fuerit, nec pro Christiano habe-
 atur amplius; Præceptorem in hac re laudans spectrum aliquod;
 quod

quod ipse met vocat *αἰθρα Φοβεῖν* λευχειμονεῦντα σφόδρα *Virum terri-*
bilem, candidatum valde. Huic igitur Confessioni suae tantam impostor tri-
 buebat vim, ut mortuo imponens haereticam formulam, fuscitare illum praesumeret. Et quod miraberis omnino, LECTOR, ad hanc ipsam *δοκιμα-*
σίαν Fidei, ab Episcopis, in Synodo Constantinopolitana III. congregatis, admittus est homo temerarius. Qui enim talia conanti respondere debuissent, *ὅτι ἐκπειρώσας κύριον τὸν θεόν σὺ Non tentabis Dominum Deum tuum,*
Matth. IV. 6. & cum Augustino dicere: *Quisquis adhuc prodigia, ut credat, inquirat, maximum est ipse prodigium, Libro XXII. de C. D. cap. 28.* experiri vires suas Polychronium iusserunt. Ita enim habebant verba Episcoporum, Actione XV. *συνείδομεν τὸν ἀγαθὸν ἐν τῷ χάρτιν ὅτι νεκρὸν πρῆναι ἔχει τὸ αὐτὸ Πολυχρονίῳ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἡμοῦν πρὸς τὸν ἕξω τὸ ἐν ἑαυτῷ θεῖον μέγαρον παλατίῳ, ἐν δημοσίῳ τῷ πρῶτῳ παρεστῆσαν ἡμῶν καὶ τὸ ἐν εὐρισμοῦν, εἰς τὸ πλεθροφρονησῶν τὸν Φιλιχρονίῳ λαὸν τὸ ὅπως ὁ θεὸς τῷ ἀληθείᾳ δῶδεικνυσιν. Praevidimus, & chartula que relecta est, super mortuum ponatur ab eodem Polychronio, juxta propositionem, que ab eo facta est, extra hoc sacrum palatium, in loco publico, in presentia nostra, & plebis, quaeq; inventa fuerit, ad satisfactionem Christo amabilis populi, qualiter Deus veritatem demonstrat. Splendide igitur adornatis rebus omnibus, electisq; amplissimè ad solennem actum locò, id est, atrio publici lavacri, quod dicebatur *Zeuxippus*, appositò item cadavere, & exequiali feretro argenteo, non plebs concurrat tantum, sed *ἐνδοξότατοι ἀρχόντες καὶ Φιλιχρονίῳ λαός*, qui omnes ineptissimum histrionem praestolabantur, quem solò despectu, risuq; confutasse fuisset satis. Ceterum quia nec ab impostam mortuò, suspectam, immò manifestà haeresi conspurcatam chartam, nec ad furros Polychronii mortuus resurgeret, ipse; impostor, post diuturnas ineptias, fateretur tandem; *ἀδυνάτως ἔχω ἐγείρει τὸν νεκρὸν, expergefacerem mortuum non possum*, excitatò magnò strepitu, clamasse populos dicitur: *τῷ νέῳ Σιμωνι ἀνάθημα, Πολυχρονίῳ λαοσπλάνῳ ἀνάθημα.* *Novo Simoni anathema, Polychronio populi seductori anathema.* ! Quin & Episcopus imprudentius à se actorum, vel concessorum saltem, penituisse postea videtur; ita enim in fine Actionis XV. legitur, *ἀλλ' εἰς πλεθροφρονησῶν τὸν Φιλιχρονίῳ λαὸν, ὡς πλείους ἢ τοὺς ἐμπεροσθεν χρόνους ἠπατήσαν ἀλλόως καὶ οἱ τὰ πρὸς ὁμοφρονέας, παρεχόμενοι τῷ τοιαύτῳ αὐτῷ ἀνταδείαν, καὶ μανιώδη τολμησῶν πρὸς τὸν δημοσίῳ**

μοῖα ἡρώδῃ, καὶ τῆ ἑπισητηθέντῃ παρ' αὐτῆ νεκρῶ εἰς μέσου ἀχθέντῃ παρυσία ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐυδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ πλήθους τῆ Φιλοχρηστῆ λαῶ, καὶ καλοῦ ἐλευθῆ ἡρώδῃ, τὸ ταῖστον αὐτῆ ἀσιδῆς συνταγμα ἑπιτεθεικῶς, καὶ πλείστην ἄρσιν, ὅσην αὐτῆς ἐβέβητο, ἑπιτεθεικῶς ταῖστον νεκρῶ, καὶ ἐπισητηθέντῃ καὶ ἑαυτῶν, ἀσφ' ἐνόμισεν, ἕως ἑ αὐτῆς εἶπε, μηδὲν δυνάσθῃ πείσιν. Πῶς γ' ἂν καὶ ἐδωάτο βλασφημιῶν εἰς θεοὺς δυνάμεις ἑπιτελεῖν; συνείδωμῃ τῶν ὡς λαοκλάτων καὶ ἀπατῶνα, καὶ ἀπειδελον αἰρετικῶν πείσης ἰερρατικῆς τάξεως τε καὶ λειτουργίας ἡμιωθηναί. Καὶ καθ' ἑαυτῆς ἐπ' αὐτῆ, ἡ ἀγία συνέδοξ' ἐξεβόησεν Πολυχρονίῳ ἀρετικῶ, καὶ τοῖς οὐδόθησιν αὐτῆ, ἀνάθεμα, Μακάριῳ καὶ Στεφάνῳ, καὶ τῷ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα. Ἡ τριὰς τῶς τρεῖς καθεῖλεν.

Ad satisfactionem Christo amabilium populorum, quorum plurimos preteritis temporibus tam ipse, quam ejus consentanei deciperant, permissimus talem ejus presumptionem, demoniosamque ac temerariam propositionem publice fieri. Et mortuum, quem quaeserat in medium deduci presentia nostra & gloriosissimorum judicium, & multitudinis Christo amabilis populi, & sicut ille proposuit, tale ejus impium scriptum superponens, & plurimam horam, quantam ipse voluit, super assilens eidem mortuo; & supersuffurans intra semetipsum quaeque pulavit, donec dixit, non se posse facere. Quomodo namque esset possibile, blasphemantem in Deum, virtutes operari. Unde praevidimus hunc tantam seductorem populi & deceptorem, & manifestum haereticum, omni Sacerdotali ordine & officio denudari. Et deposito eo, sanctum Concilium excommunicavit: Polychronio haeretico, & consentaneis ejus anathema, Alacario & Stephano, & Polychronio anathema; Trinitas istos tres deposuit.

§. 20. Enimvero cum animadverteret MONOHELE, nec Sophistarum argutis, nec impostorum ineptiis, haerem suam stabili posse, alia rem aggressi sunt via, atque pessimam causam *Syncretismi* pigmento, fucodque exornare voluerunt. Nec privatam tantum in eandem rem, sed publicam etiam & Imperatorum auctoritate confirmatam scripta haeretici ediderunt. *HERACLII & TYPUM CONSTANTIS* intelligo. Atque ut de *Heracly* ex hoc prius dicam; Cum an madereret Imperator, doctrinam, quam a *Jacobitarum* Patriarcha audiverat primum, & a *Sergio* postea *Cyro*, & similibus deceptus, suam nuper fecerat, ab *Episcopis* aliis vehementissimè oppugnari, ita ut palam tueri nova dogmata non auderet, mutare autem sententiam infra dignitatem suam fore arbitraretur, exemplo *Zenonis* ἐνωπιον quoddam scriptum componi iussit, quod *Indictione XII. anno Christi 630.*

publi-

publicam lucera vidit. Atq; in hoc ipso negotio *Sergii* operâ denuo se u-
sum esse, confessus postea est *Heraclius*. Scripti autem quæ fuerit sum-
ma, exinde cognoscimus, quod *Anastasius* Notarius Regionarius Apostoli-
cæ Sedis Latino-barbarum illud factum, in Lateranenli Synodo prælegerit,
quod repetitum à *Binio* est, Conciliorum Tom. II, part. II, pag. 442. sub *Se-*
cretarii tertii titulo: Nullò modò concedimus, alicui ex omnibus (verba sunt
ἐκ τῶν ὁσίων citatæ) unam, vel duas dicere sive docere operationes in divinâ Do-
mini incarnatione, sed magis sicut sanctæ & universales iradiderunt Synodi, u-
num eundemq; solum unigenitum Dominum nostrum *Jesus Christum*, verum
Deum confiteri, operari divina & humana, & omnem Deo congruam & homi-
ni operationem, ex uno eodemq; incarnato Deo verbo indivisè & inconfusè pro-
cedere, & in unum eundemq; sortiri, eo quod unius quidem operationis vox licet
ab aliquibus Patribus dicta est, tamen turbat, extraneat quorundam aures, ar-
bitrantium in interitum eandem prolatam esse duarum naturarum, quæ in u-
na subsistentia unitæ sunt in *Christo Deo nostro*. Similiter autem & duarum
operationum vocem multos scandalizare, utpote à nemine dictam sanctorum &
præcipuorum Patrum: sed & sequi in eo, ut duas confiteamur voluntates, con-
trariè ad invicem venientes, Deo quidem verbo volente saluberrimam passio-
nem explere, incarnationem autem in eo factam obviam euntem ipsius voluntati
& oppugnantem, & exinde duo contraria volentes introduci, quod impium est
& extraneum Christianici dogmatis. --- Unde Sanctos Patres in omnibus &
in hoc sequentes, unam voluntatem Domini nostri *Jesus Christi* verissimi DEI con-
fitemur, utpote in nullo tempore animati intellectualiter ejus corporis separat,
& ex proprio impetu contrario mortui unito ei DEI verba in una subsistentia na-
turalem ejus producere motionem, sed quando & quale & quantam ipse Deus
verbum voluerat. Sed cum utriq; parti *Heraclii*, vel *Sergii* potius consilium
solidum videretur, nec cessarent Episcoporum contentiones, atq; anathema-
ta mutua, aliud edictum, sub *TYPI* titulo, *Constantis Imperator* proposuit,
Indictione sexta, anno *Christi* 648. operâ usus *Pauli*, tunc temporis *Constanti-*
nopolitani Episcopi. Atq; in eodem approbati dicuntur quinque *Oecumeni-*
corum Conciliorum decreta, omnis verò disceptatio, de voluntatum, vel o-
perationum in *Christo* numero, severissimè prohibetur; Ita enim denuo ver-
ba habent *Typi*, in eodem Conciliò Lateranensi, à *Theodoro* Notario prælecti,
prout eadem adducit *Binius* locò citatò, sub titulo *Secretarii quarti*: *Cogno-*
vimus in multâ perturbacione esse nostrum Orthodoxorum populum, utpote dicen-
tibus quibusdam unam voluntatem in dispensacione magni Dei & Salvatoris no-
stri Jesus Christi, & eundem ipsum operari divina & humana. Alii autem dog-
mati-

matris antibus duas voluntates & duas operationes in eadem dispensatione incarnati verbi: & illis quidem in satisfactione propter unam personam, esse Dominum nostrum Jesum Christum in duabus naturis inconfuse & indivise volentem & operantem divina & humana. Aliis autem propter convenientes naturas indivise in ipsa una persona, & ut salvetur & maneat earum differentia secundum naturas, eundem ipsum unum Christum naturaliter operari divina & humana: & ex hoc in multam diffensionem & contentionem nostram Christianissimam rempublicam produci, ut discordes invicem non convenirent, & ex hoc secundum multos modos eam ledi oportere. Igitur arbitrari sumus, ab omnipotente Deo inspirati, sicut talem accensam discordia flammam extinguere, & non concedere eam ulterius humanas animas depasci. Quapropter sancimus nobis subiectos, qui consistunt in Orthodoxa & immaculata nostra Christianorum fide, qui sunt Catholica & Apostolica Ecclesia, non habere licentiam a presenti de una voluntate aut una operatione, aut duarum voluntatum aut duarum operationum qualemcumque, proferre altercationem, aut contentionem, aut rixam. E quibus verbis, quae differentia, inter ex Jesu Heraclii & Typum Constantis fuerit, simul innotescit; illa enim prohibebat duas operationes in Christo asserere, unam autem voluntatem perspicue exprimebat. At in Typo, nec unam, nec duas voluntates, itemque nec unam, nec duas operationes asserere, Imperator jussit. Sed cum nec ea ratione acquiescerent Orthodoxi Confessores, quod inofficioso silentio non satisfieri muneri suo & conscientiae intelligerent, atque adeo MONOTHELETA non minus acriter, post Typi promulgationem, quam ante eam, oppugnantur, ut specialior tantum seductorum confutatio omitteretur, iidem haeretici tandem postularunt. Ita enim Pyrrhus, a Maximo feliciter superatus, cum alio confugere non posset, in quiebat ὁρθοδόξων ἐκείνων ἵνα καὶ ἡ Πίσσις αὐτῆ ἀποπία κατὰ τὴν θῆ, καὶ ἡ μνήμη τῶν σεβλαβόντων Φολεχθῆ. Obsecro, ut inventatur modus, delendi hanc introductam absouam sententiam, & parcendi memoriae antecessorum. Neque verò aliud responsum à Maximo accepit, quàm hoc: Ἄλλο οὐκ ἔστι τρόπον, ἢ ὡς ὁσων πησῖναι μὴ τὰ ὡς ὅσο πα, ἀλλ' αἰθευα τὸ θῆναι δὲ τὰ τῶν τα δογματῶ. Non est alius modus, quam taceri personas & anathemate affici talia dogmata.

§. 21. Atque hæc ratione tum MONOTHELETARUM hæreseos capita, tum quæ methodo persuadere ea aliis conati sint, exposuimus. Eorum igitur catalogum, qui errores hosce vel propugnarunt è professo, vel cum autoritate, quædam approbarunt & fecerunt suos, addere, non inutile fore censuimus, etsi maximam partem citatos eos jam antea esse, recordemur. Ur igitur in una
 F quasi

quasi tabellâ impostores hosce sectarios intueamur, supremum locum Jacobitarum Patriarcha *Athanasius*, vel *Anastasius*, cujus tamen obscura historia. merebitur. Vide *Zonaram* locò citatò, nec non *Paulum Diaconum* Lib. XIX. Huic proximi erunt Constantinopolitani Patriarchæ, qui ab *Heracii* temporibus, usq; ad *Constantini Pogonati* aetatem, Constantinopoli sederunt; quos inter *Sergius* primùm famosus esse cepit. Atq; hujus temporis a cum antea ordinata à nobis sint, conatus item impij hinc inde recensiti, in præsentem nil addimus amplius, quàm infelicissimam ejus fuisse *μεταπέθεσιν*, dum è Doctore Orthodoxo, (qualis dubio procul eò habitus est tempore, quò *Georgius Pisidas* de eodem cecinit

*Lumen coruscum Christianorum chori,
Tu mens paterna, cor superbum neutiquam,
Volites per astra quanguam, & adeas æthera,
Te deprimis, congrederis & mortalibus, &c.)*

Hæresicos vel Autorem, vel fautorem certè se demonstrare postea incepit, non contentus, vivâ voce & clandestinis conatibus propugnasse eam, nisi in Epistolis etiam, quas ad diversos Ecclesiarum Antistites, ipsumque *Honorium* Episcopum Romanum dedit, itemque sub *Heracii* nomine promulgatâ *enigmesis*, plures corrumpere tentasset, quæ venenata *Sergii* scripta, maximam partem in Actis *Concilii Lateranensis* recensentur. Omnis verò *Severinum Binnium* fugit temporum ratio, quando is Tomo II. Concil. part. 2. pag. m. 338. annotat, *Sergium* tunc, quando Epistolam ad *Honorium* scripsit, in qua à vocabulis unius, aut duarum voluntatum, abstinendum esse monuit, annò nimirum Christi 633. Pontificatus *Honorij* octavò, non tantùm orthodoxum creditum fuisse ab Orientalibus & Occidentalibus; sed etiam magnæ existimationis Episcopum esse habitum. Quamvis enim *Annalium Ecclesiasticorum* conditor *Baronius*, ad eundem annum Christi 633. num. 16. item num. 24. & imprimis num. 32. similia de *Sergio* annotarit, *Cum Sergius*, ait, *ad Honorium*, & *Honorius ad Sergium* scriberet, nec levis quidem suspicio erat de *Sergio*, quòd Hæreticus esset, qui in hanc usque diem summâ cum laude, absque vel levi suspitione erroris sedem illam piè, (uri *Carbolicis*) sanctèque rexerat, qui & suis literis speciem videretur reddere columbae illius, quæ post diluvium signum pacis ore gestavit, dum tot in *Agypto* conciliatos, junctosque *Carbolicæ* Ecclesiæ populos hæreticos significaret. *Ista* quidem nunciante *Carbolicæ* homini (ita enim *Sergius* ubique terrarum ab omnibus habebatur) par erat *Honorium* cum eisdem rescriberet, ad gratulari, (congaudeat enim *sbaritas veritatis*) cum ea, quæ afferret, & professione *Chalcedonenis* Con-

*liti & assertione Epistole sancti Leonis Papa, plus quam satis perspicuo lumine lu-
 cere viderentur, omnique suspicionis nebulâ expertia esse; Manifesta tamen
 utriusque Parasiti Romani impostura est, & frustranei, ad Honorium excusand-
 um, conatus; Quotquot enim MONOTHELETARUM originem, è vetustissim-
 is Scriptoribus, recensent, Sergium, statim à tempore Colloqvii, quod cum
 Jacobitarum Patriarchâ Heraclius habuerat, ab eodem Imperatore interro-
 gatam esse, testantur. Quare cum ad annum 623. vel 629. idem Colloqvium
 referendum esse, superius sit demonstratum, usque ad annum
 633. Sergii perfidia, jam à multis Episcopis oppugnata, obscura esse
 non potuit. Quid? quod ipsemet Baronius memor à se dictorum antea non
 fuerit, quod mendacem tamen oportere, vulgò dicunt: Nam ad annum 629.
 num. 7. è Theophane, Cedreno, & aliis, accipiendum esse monet, Imperato-
 rem, ab Athanasio, de operatione & voluntatibus, qualiter has in Christo o-
 porteret dicere, duplas an simplas? Interrogatum & vocis novitate consternatum,
 scripsisse Sergio Constantinopoleos Episcopo, & hoc interrogatò, re-
 perisse eum, cum Cyro Phasidis Episcopo consentientem, in unam voluntatem
 & unam operationem. Hæc ad annum 619 non tantum recenset Baronius,
 sed addit: *Usque in hanc diem Catholicum se esse, idem Sergius professus
 fuit, ab omnibus, ut Catholicus habitus & auditus: Ubi verò modò Impera-
 rorem vidit ancipitem, in errorem ipse seductus, seduxit etiam Heraclium, sic-
 que eandem hæresin poculo aurco propinavit Imperatori. Quomodo igitur,
 qui per quatuor annos innumeros seduxerat, ipsumque corruerat Impera-
 torem, cum Aulicis, pro Orthodoxo haberi potuisset, ab alio, quam hæreticò
 ὁμοψύχῳ? Qualem omninò Honorium fuisse, quando à Sergio accepit li-
 teras, & ad eundem iterum dedit, propediem Deo dante demonstrabimus.**

§. 22. Non melior antecessore suo PYRRHUS fuit, quippe qui non
 privatâ tantum, sed publicâ etiam roboratus autoritate, eandem hæresin pro-
 pugnavit. Ipsemet enim Pyrrhus in Africanâ disputatione, SYNODIUM quan-
 dam commemorat, se Patriarchâ habitam, de quâ Maximus mirabatur, quo-
 modo Adversarius Synodum auderet dicere, τὴν οὐκ ἔχοντες, καὶ κανόνας
 συνοδικούς, ἢ δεσμούς, συνοδικῶν ἐκκλησιαστικῶν, qui non esset habitâ, ut Le-
 ges & Canones Synodi & Jura Ecclesiastica jubent. Non ignoro equidem,
 Severinum Binium Tom. II. part. 2. p. 377. de Constantinopolitana quâdam
 Synodo, sub Sergio habitâ, eadem verba accepisse. Sed profectò citatæ di-
 sputationis acta oscitanter legisse Binium oportet, cum Synodum, non Sergiò,
 sed se Patriarchâ, institutam, Pyrrhus commemoret. Ut iterum appareat,
 exinde, librorum hæluones, & quos maximis certè sumptibus Romanorum E-

piscopi aluerunt, ut perfectum ederent opus, sæpissimè errasse. *Pyrrhum*
 porro hæreticum virus usque adeò corruerat, ut *Constantino, Heraclii Fi-*
lio, atque parentis in Imperio quidem successori, nequaquam in patrociniò
 doctrinæ impiæ, insidias, cum aliis struxerit; Nam autore *Zonarâ* Annalium
 Tom. III. Ἦν ὁ Κωνσταντῖνος ἐπὶ τὴν πίστιν ὀρθοῦς, τὴν βασιλείαν πατρόςθεν
 διεδέξαμεν, ἔμειπεν καὶ τὸ καινόδοξον. Διὸ λέγεται τῆς κατ' ἐπίνοιαν ὁμολο-
 γίας, καὶ τὸν Πύρρον συμμειψέμεν τὸν τῆς Κωνσταντίνου πόλεως πρεσβύτην. *De*
Religione rectè sensit, paterni imperii duntaxat, non item perversa opinionis
heres. Quâ de causâ Pyrrhus etiam Patriarcha conscius fuisse insidiarum
putatur. Quamvis igitur *Constans,* qui Parenti successit, *MONOTHELETAS* fo-
 verit in sinu, *Pyrrhum* tamen, utpote veneficii, Patri illati, conscium, justò &
 debitò odio ab initio persecutus est. Inde *Pyrrhus,* sub Constantis imperiò,
 per Africam vagabundus, in Disputatione publica, robore argumentorum,
 pro Orthodoxâ fide à *Maximo* Confessore allatorum, superatus, tum in Afri-
 ca, tum Romæ Palinodiam cecinit. κατακρίνας μὲν τὰ τῆς ἀσεβείας ἐπιθέ-
 ταις δόγματά, ἐνάσαις δὲ ἑαυτὸν διὰ τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τῆς ἀγίας, κα-
 τοικίῃ, καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, χάριτι, καὶ συνεργίᾳ τοῦ μεγάλου Ἰησοῦ, καὶ
 σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, damnans dogmata expositionis impiæ, seque per
 rectam professionem cum Sancta Catholica & Apostolica Ecclesiâ conjun-
 gens, gratiâ & cooperatione magni Dei & Servatoris nostri Jesu Christi. Nec
 perseveravit tamen in veritate agnitâ, sed rediit postea ad priscum errorem,
 cuius iterati *Pyrrhi* lapsus historia ita recenseri à Scriptoribus solet; *Olympus*
Exarchus à Constante, in locum *Platonis,* missus, *Ravennam Pyrrhum* voca-
 vit, tunc temporis Romæ abas versantem, & precibus partim, partim promif-
 sis eum superavit, ut instar canis ad vomitum redierit. Mortuò igitur *Paulo,*
 quem Constantinopolitanum Episcopum, relegatò *Pyrrhò,* olim dixerant,
 in dignitatis præfæ atque honoris sedem, denuò ascendit Apostata, quam ta-
 men post menses quatuor, unâ cum vita ipsa, iterum amisit. Interea *Theo-*
dorus Papa cum *Pyrrhum* in hæresin relapsum esse intellexisset, convocatâ Ec-
 clesiâ plenitudine, (ut *Theophanus* refert) ad sepulchrum verticis Aposto-
 lorum accessit, & divinò calice expostulatò, ἐπιπίψας αἵματι τοῦ κυρίου
 tramentum stillavit, atque ita propria manu depositio-
 nem *Pyrrhi excommunicati fecit.* Confer *Binium* Tom. II. part.
 2. p. 380. & *Baronium* ad ann. 648. num. 11. seqq.

S. 23. In serie Episcoporum novæ Romæ atque eorundem hæreticæ
 factionis, *Paulus & Petrus* commemorandi adhuc restant. Horum prior;
 Py-

Pyrrhō de Regieidio suspēdō, successerat, impia MONOTHELETARUM dogmata tantis conatibus defendens, quantos vix ullius antecessorum fuisse legimus; Quippe qui *Constantem* Imperatorem heresi suā occupavit non tantum, sed faniora monentem, *Africanos* nimirum Episcopos, ipsūque Pontificem Romanum, multiplici affecit injuriā. Postquam enim ex Occidentalium Episcoporum literis, ab Africanis & Romana Ecclesia, MONOTHELETARUM heresim iteratō damnatam esse, cognoverat, *Imperatori* autor fuit, Syncretisticum e-dictum illud, quod *TYPUM* vulgō appellarunt, promulgandi, & cum eundem Typum, convocatā Synodō, improbasset *Theodorus*, eō tempore Romanus Episcopus, in *APOCRISLARIOS* ejusdem Constantinopoli sevitum est. Sed quid veteret, iniquitatem Pauli, ē sermone, à Martino Papa, in Concilio Lateranensi habito (apud *Binium* Tom. II. part. 2. pag. 418.) cognoscere? *Paulus*, conqueritur Martinus ibi, *præcessores suos, in impietate superare contendens non solum in scripto per propriam Epistolam, ad hanc directam nostram Sedem, confirmavit & ipse contra se superius memorata ecclēsiæ irrationabilem heresim, sed etiam contradicens in scripto adversum recta Sanctæ Dei Ecclesiæ dogmata, audacter præsumsit paternis definitionibus contraire.* Propter quod, *justā ab Apostolica Sede & ipse depositionis ultione percussus est.* Insuper studuit ad cooperimentum proprii erroris, & in hoc *Sergium* imitatus, quibusdam subreptionibus uti, & clementissimo Principi suadere, Typum exponere, qui Catholicum dogma destrueret. In quo typo omnes omninō voces Sanctorum patrum cum nefandissimorum hereticorum dictionibus enervavit, nec unam, nec duas voluntates aut operationes in Christo Deo nostro desuivens consiteri. Ac per hoc sine voluntate penitus & operatione Christum denunciando, id est, absq; substantia & natura eum predicare noscuntur. Quod enim nullam virtutem habet, sicut beati memorie Dionysius ait, nec est, nec quicquam est, nec aliqua ejus est omnino stabilitas. Nec enim aliter natura cognoscitur esse secundum veram substantiam consistens, nisi per inherentem sibi naturalem & substantialem virtutem, quæ videlicet & confirmare eam naturaliter adsolet. Quæ de re hujusmodi pravitatem suam defendens, quod nunquam nec à prioribus hereticis præsumtum est, ipse illicitē presumere studuit. Altare enim nostræ Sanctæ Sedis, in domo Placidie sacratum, in venerabili oraculo subvertens diripuit, prohibens ne adorandam & immaculatam hostiam, id est, sacram celebrationem Apocrisarii nostri ibidem Deo offerre valeant, & vivificæ divine communionis Sacramenta percipiant. Quos videlicet Apocrisarios, qui ex præceptione Apostolica auctoritatis commonuerunt eum, ut de tali heretico intento recederet

neq non contestari vifunt, perſecutionibus diverſis cum aliis Orthodoxis viris
& venerabilibus Sacerdotibus inſectus eſt eos: quosdam eorum inſtodie retin-
dens, alioſ in exilio deportans, alios autem verberibus ſubmittens. Et quid me
oportet multa diſſerendo ſermonem extendere, dum conſter omnibus, quæ ab
ipſo publicè, nec non deſſoribus ipſius per tot tempora contra Orthodoxos vi-
ros atq, Catholicam fidem perpetrata ſunt. Quibus pene omnibus omne m-
mundum conturbantibus atq, ſolicitantibus, neceſſitate compulſi ex diverſis lo-
cis queſelas contra eos ſeu accuſationes ad Apoſtolicam noſtram ſedem pluri-
mi Orthodoxi detuliſſe monſtrantur, & tam in ſcripto deprecantes & conju-
rantes, quamque in cominus poſiti poſtulantes, ut totius mali, tanteque ever-
ſionis per Apoſtolicam autoritatem abſcindatur commentum, quatenus mini-
mè totum corpus Catholica Eccleſie nocibiles eorum eſſe hec ſos langvor diſrum-
pere valeat. Quæ de APOCRISARIIS, ſive APOCRISIARIIS potius, à Martino
& aliis referuntur, ut intelligamus eò melius hiftoriam hanc, dilucidius expli-
care placet. Fuerunt igitur APOCRISIARII, deſignante Juſtiniano Novelli-
ſi. τῷ πρῶτῳ γὰρ τῶν πρῶτῶν τῶν ἀγῶν τῶν ἐκκληſιαſτικῶν, id eſt, qui res Eccle-
ſiæ tractabant. Quamvis enim poſtea Apocriſtarii quivis propemodum LE-
GATI dicti videantur, (ur eſt apud Niceram, in Manuali Comneno L. VI.
πρῶτος Ἀποκριſτῆς πρὸς βαſιλέα πάλιν, καὶ εἰς ἐκείνης ἀγαλῆγεται) pri-
ma tamen eorundem origo non alia fuiſſe videtur, quàm quòd in aula Impe-
ratoris, qui Eccleſiarum, & Romana præſertim, incrementa & privilegia cur-
rabant, verſarentur olim. Prolixiffimè quidem de iſſdem Apocriſtariis Rhe-
menſis Archiepiſcopus Hincmarus in Epift. III. ad Epifcopos quosdam Fran-
ciæ egit, ſed quòd à fabula, de Donatione Conſtantini M. auſpicetur diſcurſum,
univerſam ejus relationem ſuſpectam reddere videtur: In primà diſpoſitione,
inquit cap. 13. Regis palatium in ornamento totius palatii in ordinatum e-
rat. Antepoſito Ergo Rege & Regina cum nobiliſſima prole ſua, tam in ſpiri-
tualibus quàm & in ſecularibus, atque corporalibus rebus per hos miniſtros o-
mni tempore gubernabatur. Videlicet per Apocriſtarium, i. e. Reſponſa-
lem negotiorum Eccleſiaſticorum; cujus Miniſterium ex eo
tempore ſumſit exordium, quando Conſtantiuus Magnus Imperator Chriſtiani-
nus effectus, propter amorem & honorem Sanctorum Apoſolorum Petri & Pau-
li, quorum doctrinà ac miniſterio ad Chriſti gratiam Baptiſmatis Sacramentis
pervenit, locum & ſedem ſuam, Urbem ſcil. Romanam, Papa Sylve-
ſtro edito privilegio tradidit, & ſedem ſuam in civitate ſua, quæ antea Byzan-
tium vocabatur, nominis ſui civitatem ampliando adificavit: & ſic Reſpon-
ſales

sales tam Romanae Sedis, quam & aliarum precipuarum Sedium in palatio pro Ecclesiasticis negotiis excubabant. Aliquando per Episcopos, aliquando verò per Diaconos, Apostolica Sedes hoc officio fungebatur. -- Apocriarius autem, quem nostrates Capellanum, vel palatii eiusdem appellant, omnem Clerum palatii sub cura & dispositione sua regebat. Cui sociabatur summus Cancellarius, qui à secretis olim appellabatur, erantque illi subjecti prudentes & intelligentes ac fideles viri, qui praecepta regia absq; immoderata cupiditatis venalitate scriberent & secreta illis fideliter custodirent. Post eos verò sacrum Palatium per hos ministros disponebatur: per Camerarium videlicet, & Comitem Palatii, Senescalum, Cubicularium, Comitem stabuli, Mansionarium, Venatores principales quatuor, Falconarium unum. Vide, quæ in sequentibus etiam ejusdem Epistolæ capitibus, prout eadem in Editione Johannis Barfæi, numerantur, adjecit, & confer Johannis Meursii, Glossarium Græco Barbarum.

§. 24. PETRUS denique, qui mortuo successit Pyrrho, jure quasi hæreditariò, MONOTHELETARUM hæresin tuam fecit. Quamvis enim is, ut Catholicus videretur, ad Eugenium Papam, Martini successorem, literas miserit, summo perè ab eo contendens, ut in communionem reciperetur, multus tamen ambagibus cum eadem literæ essent involutæ, nihil omninò impetravit, quemadmodum ex Athanasio, Leo Allatius, de Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis perpetua confessione Lib. I. c. 26. refert, & verisissimum, hunc MONOTHELETAM hæreticum fuisse, observavit Binius l. c. di. Post hunc demum electò Thomâ, continua MONOTHELETARUM, per plures annos, in Sede Constantinopolitana successio defecit.

§. 25. Neque verò hæretica pravitas doctores alios, præter novæ Romæ Patriarchas, silentiò præterire convenit; Hos inter malitiâ suâ Cyrum inclarusse legimus, Phasidis olim, quæ est Lazice sive Colchidis Metropolis, postea Alexandria Episcopum. Eundem scilicet ante Sergium, de Anastasii quæstione, Heraclium consuluisse, multi veterum testantur. Atque hic Cyrus ille est, qui Synodum Alexandria convocavit, in qua, propositis novem capitulis, MONOTHELETARUM hæresis, sub Syncretismi palliolo, stabilita est. Certè nisi in cap. 7. sanxisset impostor τὸν αὐτὸν ἑνα θεῖον καὶ ἕν ἐν ἑνὶ ἕνῃ τῷ θεῷ καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ υἱῷ καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ βασιλείῳ καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ ἰσχυρίῳ καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ ἰσχυρίῳ καὶ ἑνὶ ἕνῃ τῷ ἰσχυρίῳ, id est, unum illum Christum & filium operari Divina & humana una DEL- virili operatione; fraudem hæreticorum vix animadvertisset Sophronius, qui idem capitulum postea impugnavit. Confer Actionem XIII. Synodi

Synodi VII. apud Binium Tom. III. part. I. pag. 155. A Cyro nec tempore,
 nec doctrinæ iunctu, discrepavit multum Theodorus Pharanitanus Episco-
 pus, quem propterea primum hæreseos autorem Josias Simlerus appellat, in
 Narratione Controvers. de Personâ & Naturis in Christo pag. 205. Fuisse
 verò Pharan Arabiæ oppidum, Ægypto vicinum, Geographi annotant, & a-
 pud Stephanum imprimis de Urbibus sequentia leguntur. *Φαράν πόλις με-
 τὰ τὸ ἀγυπίον, καὶ ἀραβίας, τὸ ἐθνοδὸν, Φαργανίτης. καὶ πνυλικὸν Φαργανή-
 κος ὄρεσ.* Denique Macarius Antiochenus Episcopus ejusdem hæreseos de-
 fensionem in se suscepit, quippe cujus confessio erat in Synodò Constantino-
 politana, & λέγει δύο θελήματα, ἢ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐν σάρτει οἰκονομίας.
 τὸ ποιεῖν ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς, ἀλλ' ἐν θελήματι, καὶ θεανδρικῶς ἐνεργεῖται.
 Non dico duas voluntates, aut duas operationes in incarnationis dispensatio-
 ne Domini nostri Jesu Christi, sed unam voluntatem, & Dei virilem operati-
 onem. Vide quæ prolixè cum eodem disputarunt Patres Actioe VII. ejus-
 dem Synodi. Denique accusantur etiam hujus erroris, præter Polychronium,
 cujus stoliditatem in præcedentibus recensuimus, itemque alios nonnullos,
 duo Romanorum Episcopi, Virgilius nempe, quia Maximo tamen absolvi-
 tur, in Africana disputatione, apud Baronium pag. 780. & Honorius, quem
 Romanenses quidam similiter excusare conati sunt, sed quam infelicitè id ten-
 tarint, in peculiari Dissertatione, si DEUS dederit, ostendemus. Postquam i-
 gitur de hæretica MONOTHELETARUM doctrina pariter atque Docto-
 ribus, dictum huic usque à nobis est, ne exerceat nimum pagellarum,
 numerus, præsentī Dissertationi imponimus finem.

dicentes

S. D. G.

Leslie de Mehl

Wittenberg, Diss., 1664-65

ULB Halle

004 716 361

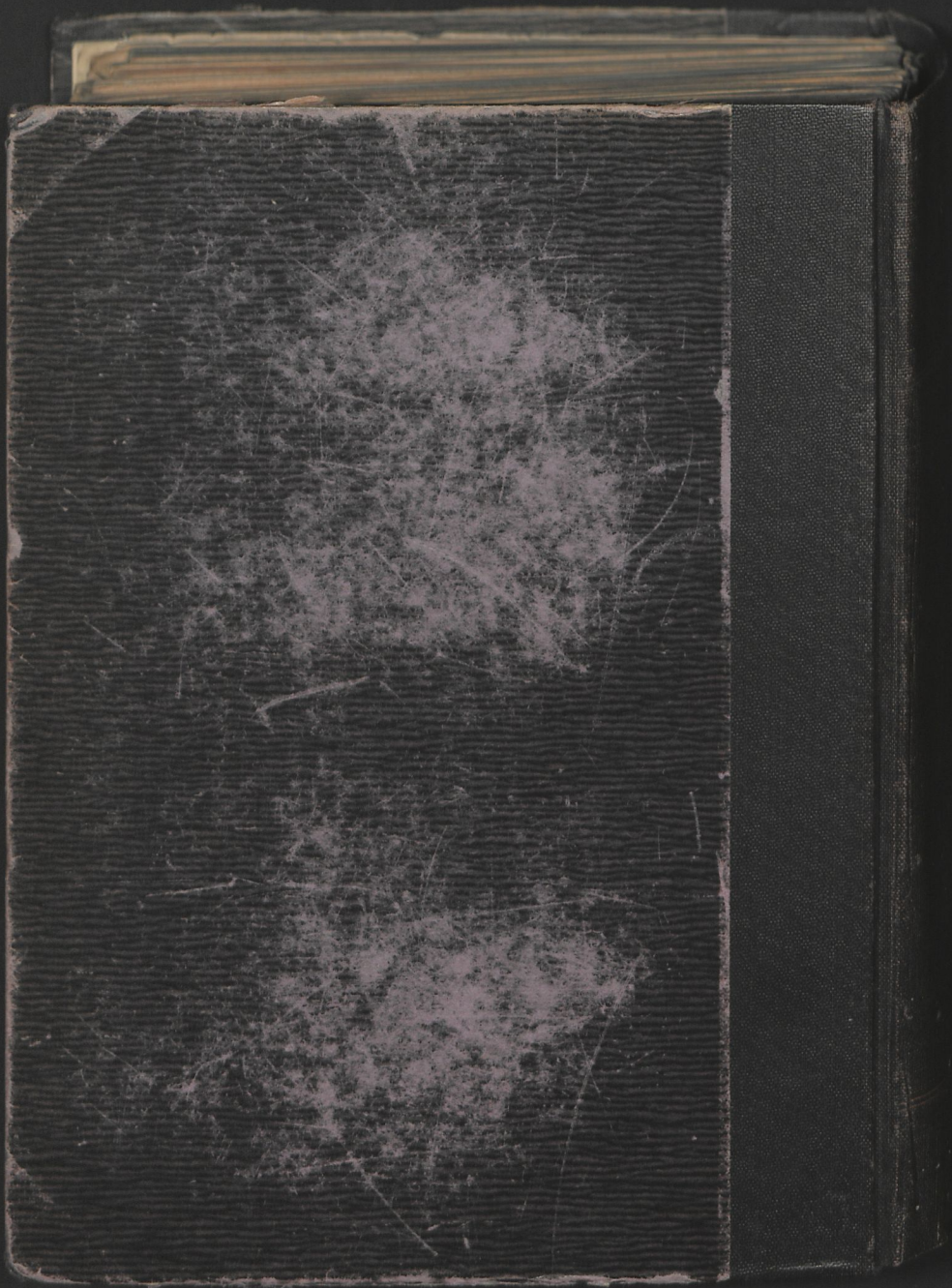
3

1

V517

31

Q. D. B. V.
ONOTHELE-
TARUM HÆRESIS,

RTATIONE HISTORICO-THEOLOGICA
DESCRIPTA,
quam

enerandi Collegii Theologici consensu,
IN ALMA LEUCOREA,
Sub PRÆSIDIO

1665
108

GIDII STRAUCHII,
S. Theol. D. & Historiarum
Prof. Publ.

lico Examini ad diem XXVIII. Octobr. 1665.
horis locog. solitis,
exhibet

BERTUS GREVENDORP/
Suderovio-Holfatus,

WITTENBERGÆ
Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad, Typ.
Anno cl₂ l₂ LXXXVI.

Handwritten signature or mark

